

ISSN 2080-1807

TORUŃSKIE STUDIA BIBLIOLOGICZNE
2021, nr 2 (27)

Barbara Woźniak

Biblioteka Główna
Uniwersytet Marii-Curie Skłodowskiej
e-mail: b.wozniak@umcs.lublin.pl

Agnieszka Zawadzka

Biblioteka Główna
Uniwersytet Marii-Curie Skłodowskiej
e-mail: agnieszka.zawadzka@mail.umcs.pl

Doświadczenia bibliotek akademickich z bibliograficzno-dokumentacyjnej i sprawozdawczej działalności w kontekście współpracy z Polską Bibliografią Naukową w latach 2012–2020/2021 – analiza wybranych zagadnień

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/TSB.2021.009>

STRESZCZENIE: Zmiany dotyczące nauki w Polsce, szczególnie kwestie związane z zarządzaniem nią, jej finansowaniem czy procesem oceny i parametryzacji, wymuszały na bibliotekach akademickich szereg modyfikacji. Dostosowanie do zmieniających się przepisów prawnych i wymogów było trudnym przedsięwzięciem zwłaszcza w przypadku bibliotek, które stały się partnerem w transferze danych i chciały sprostać wyzwaniom stawianym uczelniom przez Ministerstwo ds. Nauki. Artykuł przedstawia doświadczenia bibliograficzno-dokumentacyjne i sprawozdawcze w kontekście kooperacji

z PBN w latach 2012–2021. Wskazuje problemy i korzyści wynikające z działań synergistycznych, których efekty widoczne są we współtworzeniu PBN. Opiera się częściowo na ankiecie przeprowadzonej wśród bibliotek akademickich, która dotyczyła zagadnień: współpracy, zaangażowania, roli, zadań bibliotek w procesie ewaluacji i parametryzacji w powiązaniu z odpowiedzialnością za prawidłowy przebieg sprawozdawczości uczelni. Szerzej odnosi się także do aspektów związanych ze współpracą w ramach wszystkich modułów PBN i ich funkcjonowaniem.

SŁOWA KLUCZOWE: biblioteki akademickie, Polska Bibliografia Naukowa, bibliograficzne bazy danych, współpraca, ewaluacja dorobku naukowego.

Wprowadzenie

Gromadzenie i rejestrowanie informacji o aktywności oraz osiągnięciach naukowo-badawczych, w tym twórczych i – co szczególnie istotne – publikacyjnych, zapewnienie dostępu do nich oraz upowszechnianie ich to zadania realizowane przez biblioteki akademickie oraz Polską Bibliografię Naukową [dalej: PBN] w ramach działalności dokumentacyjnej. Biblioteki akademickie, wykonując ją, tworzą instytucjonalne wykazy/bazy danych, natomiast PBN jako część Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on ma charakter bazy ogólnopolskiej i centralnego repozytorium. Pełniąc funkcje informacyjno-bibliograficzne, wymienione bazy wykorzystywane są również do analiz statystyczno-bibliometrycznych czy jak w przypadku PBN do parametryzacji i ewaluacji nauki, w czym pośrednio udział mają instytucjonalne bazy bibliograficzne. Zbieżność zadań, jakie zostały postawione tworzonym przez biblioteki akademickie bibliografiom (w skali mikro) i PBN (w skali makro), ich współistnienie, wzajemne relacje i obszary współpracy niejednokrotnie skłaniały do wnikliwych analiz czy refleksji, zwłaszcza po 2015 r., kiedy to biblioteki bardzo aktywnie włączyły się w działalność sprawozdawczą jednostek macierzystych. Zamknięcie kolejnego okresu ewaluacyjnego, obejmującego pierwotnie lata 2017–2020, a po wydłużeniu decyzją Mi-

nisterstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego¹ [dalej: MNiSW] lata 2017–2021², stało się impulsem do zebrania doświadczeń bibliotek akademickich z bibliograficzno-dokumentacyjnej i sprawozdawczej działalności w ramach współpracy z PBN. Ponieważ poruszana problematyka jest dość szeroka i szczegółowa, omówione zostały wybrane zagadnienia. W pierwszej kolejności tytułem wprowadzenia – w sposób przekrojowy – przedstawiono rys historyczny, charakterystykę, funkcje i znaczenie instytucjonalnych bibliografii prac naukowych oraz PBN. Natomiast w głównej części przeanalizowano płaszczyzny współpracy w poszczególnych modułach PBN: (PBN-Moduł Repozytoryjny [dalej: PBN-R], PBN-Moduł Sprawozdawczy, Analityczny [dalej: PBN-S] i PBN 2.0) oraz aspekt zaangażowania bibliotek akademickich w proces sprawozdawczości pod kątem ewaluacji nauki i parametryzacji, ze szczególnym uwzględnieniem ich charakteru, zakresu i zmian, jakie zaszły w tym czasie, problemów i korzyści. Dla pełniejszego zobrazowania prezentowane problemy ujęto w latach 2012–2020/2021. Podsumowując – celem artykułu jest zaprezentowanie doświadczeń bibliotek akademickich zaangażowanych w działalność bibliograficzno-dokumentacyjną i sprawozdawczą w kontekście współpracy z Polską Bibliografią Naukową. Do omówienia wymienionych kwestii wykorzystano ankietę przeprowadzoną wśród bibliotek akademickich i skierowaną przede wszystkim do pracowników bibliotecznych oraz ośrodków informacji naukowej, zajmujących się zagadnieniami związanymi z dokumentacją badań naukowych czy odpowiedzialnych za sprawozdawczość. Badaniem objęto łącznie 108 respondentów. Listę ankietowanych wytypowano na podstawie portalu EBIB – Elektroniczna Biblioteka³. Przyjęta technika badawcza polegała na przeprowadzeniu sondażu w formie

¹ *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 31 lipca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej. Dz. U. 2020, poz. 1352* [online] [dostęp 9 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20200001352/O/D20201352.pdf>.

² W niniejszym tekście stosowano poprzednią i obecną nazwę Ministerstwa obsługującego Ministra Nauki na przestrzeni omawianych lat: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego [MNiSW] – organ administracji rządowej funkcjonujący od 5 maja 2006 r. do 1 stycznia 2021 r., obecnie – Ministerstwo Edukacji i Nauki [MEiN] powołane dn. 1 stycznia 2021 r.

³ *Biuletyn EBIB* [online] [dostęp 6 maja 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ebib.pl/>.

elektronicznej z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety w formularzu Google. Poza ankietą, dla szerszego i bardziej wnikliwego zobrazowania kwestii współpracy bibliotek akademickich z PBN, wykorzystano inne metody badawcze, takie jak: metoda analizy/krytyki piśmiennictwa, metoda obserwacji (strony WWW bibliotek) oraz metoda przeglądu literatury, która objęła m.in. opublikowany w 2016 r. *Raport z badań użytkowników Modułu Sprawozdawczego Polskiej Bibliografii Naukowej* autorstwa Ewy Rozkosz⁴.

Instytucjonalne bibliografie dorobku naukowego i PBN – krótka charakterystyka, wzajemne relacje

Biblioteki akademickie od wielu lat prowadzą bibliografie piśmiennictwa lub szerzej dorobku naukowego pracowników uczelni macierzystej. Należą one do grupy bibliografii specjalnych jako bibliografie zespołów osobowych. Maria Dembowska zdefiniowała je jako spisy rejestrujące prace zespołów osób będących członkami jednej instytucji lub organizacji bądź osób tworzących określoną grupę społeczną⁵. Szczególnie intensywnie zaczęły powstawać w latach 50. i 60. XX w. oraz na przełomie XX i XXI w.⁶ Od końca lat 50. ich liczba utrzymywała się na poziomie około 40–50 wykazów rocznie⁷. Według Agnieszki Bajor i Aleksandry E. Adamczyk, które w 2005 r. przeanalizowały polskie bibliografie zespołów osobowych w Internecie, na 68 zestawień dorobku pracow-

⁴ E. A. Rozkosz, *Raport z badań użytkowników Modułu Sprawozdawczego Polskiej Bibliografii Naukowej* [online]. Wrocław, Kraków 2016 [dostęp 30 czerwca 2021]. Dostępny w World Wide Web: https://figshare.com/articles/journal_contribution/Raport_z_bada_u_ytkownik_w_Modu_u_Sprawozdawczego_Polskiej_Bibliografii_Naukowej/4233851/1.

⁵ M. Dembowska, *Rodzaje bibliografii*, [w:] *Metodyka bibliograficzna. Poradnik dla autorów bibliografii specjalnych*, pod red. H. Hleb-Koszańskiej, M. Dembowskiej, H. Sawoniaka, Warszawa 1963, s. 32.

⁶ M. Garczyńska, *Bibliografie publikacji pracowników państwowych szkół wyższych w Polsce w świetle badań ankietowych*, „Przegląd Biblioteczny” 2006, nr 4, s. 62; A. Znajomski, *Bibliografie zespołów osobowych – instytucji. Stan i potrzeby*, [w:] *Bibliografia. Teoria – Praktyka – Dydaktyka*, pod red. J. Woźniak-Kasperek, M. Ochmańskiego, Warszawa 2009, s. 117–129.

⁷ M. Garczyńska, dz. cyt., s. 62.

ników naukowych uczelni, jak i ich jednostek organizacyjnych czy innych instytucji naukowych 46 tworzyły biblioteki⁸. W 2014 r. na 104 biblioteki szkół wyższych 76 opracowywało instytucjonalne bibliografie w postaci elektronicznej⁹. Tendencja rozwojowa utrzymuje się do chwili obecnej, co podyktowane jest m.in.: transformacją technologiczną i ewolucją nośników prac bibliograficznych, powszechnym i bezpłatnym dostępem do intuicyjnie przeszukiwanych zasobów, dynamicznie rozwijającą się komunikacją naukową oraz zmieniającymi się potrzebami użytkowników, a co się z tym wiąże – realizowaniem przez biblioteki nowych zadań.

Początkowo bibliografie publikacji miały charakter drukowanych spisów wydawanych w postaci: książek, wydawnictw ciągłych, jak i artykułów czy fragmentów w publikacjach zwartych. Niejednokrotnie poprzedzone były kartotekami z fiszkami zawierającymi podstawowe dane o dokumencie, w których ustalano wstępny porządek, układ i charakter bibliografii, jak np. w bibliografii pracowników Politechniki Łódzkiej¹⁰. Automatyzacja procesów związanych z opracowaniem i udostępnianiem prac bibliograficznych przełożyła się na ich formę, stąd bibliografie przybrały postać dokumentów elektronicznych (tabel, plików PDF, hipertekstowych wykazów piśmiennictwa), przenoszonych za pośrednictwem różnego rodzaju nośników komputerowych (np. płyt CD) i Internetu. Występują w postaci e-booków czy jako kopie drukowanych rejestrów, np. w repozytoriach i bibliotekach cyfrowych¹¹. Rozwój bibliografii dorobku naukowego w formie elektronicznej nastąpił na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych, chociaż pierwsze wzmianki pojawiają się już w latach siedem-

⁸ A. Bajor, A. E. Adamczyk, *Polskie bibliografie zespołów osobowych w Internecie. Systemy udostępniania i wyszukiwania informacji*, „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej” 2005, nr 3, s. 21–47.

⁹ B. Woźniak, *Dokumentacja dorobku naukowego pracowników wyższych uczelni. Rola bibliotek w budowaniu społeczeństwa wiedzy*, [w:] *IV Wrocławskie Spotkania Bibliotekarzy*, red. D. Dudziak, M. Ziółka, Wrocław 2014, s. 145.

¹⁰ I. Sójkowska, *Bibliografia dorobku naukowego pracowników uczelni – tradycyjne i nowoczesne metody udostępniania. Doświadczenia Politechniki Łódzkiej i perspektywy na przyszłość*, „Biuletyn EBIB” [online] 2006, nr 1 (71) [dostęp 6 maja 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ebib.pl/2006/71/sojkowska.php>.

¹¹ A. Gołda, *Z problemów form piśmienniczych bibliografii w środowisku cyfrowym*, „Przegląd Biblioteczny” 2018, nr 4, s. 487–488; B. Woźniak, dz. cyt., s. 145.

dziesiątych, jak w przypadku bazy dorobku pracowników Politechniki Wrocławskiej DONA¹². Obecnie bazy dorobku naukowego tworzone przez biblioteki akademickie mają mniej lub bardziej rozbudowaną formę. Występują zarówno w postaci prostych spisów, jak też baz powiązanych z katalogami i bibliotekami cyfrowymi, pełnymi tekstami czy obiektami multimedialnymi. W wielu przypadkach zachowują formę odrębnych bibliografii, chociaż coraz częściej pełnią rolę platform informacyjnych, jak DONA¹³, czy portali do zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym, jak Baza Wiedzy Politechniki Warszawskiej¹⁴ czy Most Wiedzy Politechniki Gdańskiej¹⁵. Stanowią część instytucjonalnych zintegrowanych systemów informacyjnych, łącząc funkcje repozytorium instytucjonalnego oraz systemu klasy Current Research Information System (CRIS), gdzie gromadzone są informacje o pracownikach i działalności środowiska naukowego uczelni (od publikacyjnej, poprzez patenty, konferencje, projekty, zespoły badawcze, nowości wydawnicze, po statystyki, a także dane badawcze).

Bibliografie dorobku naukowego pracowników jako instytucjonalne, głównie podmiotowe bibliografie zespołów osobowych, rejestrują twórczość osób związanych z uczelnią – przede wszystkim pracowników, często doktorantów i studentów. Są to dzieła o charakterze naukowym, ale też teksty popularnonaukowe czy przejawy działalności artystycznej i literackiej. Oprócz publikacji w wersji drukowanej i elektronicznej dokumentowana jest również spuścizna rękopiśmiennej

¹² A. M. Komperda, *Wybrane aspekty aktywności Biblioteki Politechniki Wrocławskiej w zakresie analizy i oceny dorobku naukowego Uczelni, Prezentacja z seminarium PolBit: Działalność bibliotek na rzecz parametryzacji uczelni, Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej, 16–17.02.2012* [online] [dostęp 16 kwietnia 2013]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.pw.edu.pl/dane/PolBit/2012/Komperda/prezentacja.swf>.

¹³ A. Komperda, B. Urbańczyk, J. Wróbel, *Kompleksowa platforma oceny dorobku naukowego Politechniki Wrocławskiej – projekt integracji bazy DONA-ALEPH z SCI, Listą Filadelfijską i innymi źródłami danych naukometrycznych*, [w:] II Wrocławskie Spotkania Bibliotekarzy Polonijnych, Wrocław, 18–19 czerwca 2009, „Biuletyn EBIB” Materiały konferencyjne [online] 2009, nr 20 [dostęp 6 maja 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ebib.pl/publikacje/matkonf/mat20/komperda.php>.

¹⁴ *Baza Wiedzy Politechniki Warszawskiej* [online] [dostęp 8 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <https://repo.pw.edu.pl/index.seam>.

¹⁵ *Most Wiedzy* [online] [dostęp 8 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <https://mostwiedzy.pl/pl/>.

na czy niepublikowane prace naukowe, badawczo-rozwojowe, ekspertyzy, projekty, jak też dane badawcze. Uwzględniają nie tylko typowe rodzaje publikacji, takie jak książki, fragmenty monografii, artykuły, recenzje, sprawozdania czy materiały konferencyjne, ale też: abstrakty, opisy patentowe, wywiady, polemiki czy raporty, postery, katalogi wystaw, druki wydane w związku z wystawą, wzory użytkowe, filmy, nuty, komunikaty, materiały szkoleniowe itp. Ponieważ bibliografie dorobku naukowego występują w większości polskich uczelni, wiedza, którą gromadzą i przekazują, dotyczy wielu dziedzin, zagadnień i specjalności. Są to informacje z obszaru nauk humanistycznych, społecznych, ekonomicznych i prawnych, ścisłych i inżynierskich, z grupy nauk o życiu, zdrowiu, rolniczych i weterynaryjnych, nauk o sztuce i twórczości artystycznej. Pod względem szczegółowości opisy bibliograficzne zamieszczone w omawianych bibliografiach wychodzą poza podstawowe dane. Opatrzone są często hasłami przedmiotowymi lub słowami kluczowymi w języku polskim i angielskim, streszczeniami i abstraktami. Podlinkowane są za pomocą m.in. adresów URL czy DOI do pełnych tekstów w źródłach komercyjnych lub Open Access – uwzględniając jednocześnie informację o licencji, na jakiej zostały opublikowane. Zawierają informacje o punktacji KBN lub MNiSW, opatrzone są wartościami wskaźników: Impact Factor bazy Journal Citation Reports (JCR), Index Copernicus (IC). Zawierają informację o występowaniu na tzw. Liście Filadelfijskiej czy European Reference Index for the Humanities (ERIH), informują o cytowaniach na podstawie Web of Science, Scopus czy Google Scholar. Zaimplementowane mają również narzędzia do wyliczania slotów. Dla lepszej identyfikacji pracowników w bazach pojawiły się numery identyfikacyjne ResearcherID, Open Researcher and Contributor ID (ORCID) czy z baz Scopus i PBN. Dzięki tak szerokiemu spektrum danych umożliwiają generowanie przekrojowych raportów dla uczelni, jednostek i autorów, a także dyscyplin w różnych przedziałach czasowych, w postaci tekstowej, tabelarycznej i graficznej. Pozwalają analizować dorobek kadry naukowej uczelni na potrzeby wewnętrzne (władz uczelni, naukowców, administracji), wykorzystywane są do celów statystycznych (m.in. informacje przekazywane do Głównego Urzędu Statystycznego) czy – co szczególnie istotne – w sprawozdawczości w ramach raportowania przebiegu procesów naukowych oraz ich rezultatów dla systemu informacji o szkolnictwie wyższym i ewaluacji nauki.

Podsumowując, można stwierdzić, że miejsce, rolę oraz wartość tych bibliografii określa naukowy charakter wiedzy, jakiej dostarczają, dopracowane założenia metodyczne oraz bogaty zbiór informacji: uporządkowanej i właściwie sklasyfikowanej zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym, wielodziedzinowej, wiarygodnej, rzetelnej i aktualnej. Przekłada się to na ich funkcje i zadania, jakie są za ich pomocą realizowane, wśród których wymieniane są poza bibliograficzno-informacyjnymi także: rejestracyjno-archiwizujące, statystyczne, bibliometryczne, parametryczne (poprzez sprawozdawczość i raportowanie do PBN) i promocyjne. Dodatkowo bibliografie dorobku naukowego wspierają działalność naukowo-dydaktyczną uczelni, komunikację naukową oraz zarządzanie wiedzą i potencjałem naukowo-badawczym¹⁶.

Do efektywnego transferu wiedzy oraz kreowania polityki naukowej potrzebne są wiarygodne źródła informacji. Pochodzą one z systemów informatycznych wspierających naukę i szkolnictwo wyższe. W skali kraju rozwiązaniem kompleksowym, technologicznym, spełniającym oczekiwania Ministerstwa Edukacji i Nauki [dalej: MEiN] w zakresie gromadzenia danych i przetwarzania je w użyteczne treści, jest Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on¹⁷. Składa się on z ponad 40 modułów zasilających system o informacje przydatne studentom, pracownikom nauki i przedsiębiorcom¹⁸.

Jednym z nich jest Polska Bibliografia Naukowa, dedykowana m.in. gromadzeniu informacji o publikacjach naukowych i będąca jedynym źródłem informacji wykorzystywanych podczas ewaluacji nauki. Moduł stworzony został przez ICM (Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego) na potrzeby MNiSW jako narzędzie wspierające procesy decyzyjne

¹⁶ B. Woźniak, dz. cyt., s. 143, 153.

¹⁷ M. Michajłowicz (red. nauk.), *POL-on. System Informacji o Szkolnictwie Wyższym. T. 1*, Warszawa: Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy, 2021, s. 5 [online] [dostęp 1 marca 2022]. Dostępny w World Wide Web: <https://opi.org.pl › 2021/10 › POL-on.TomI.pdf>.

¹⁸ *POL-on. Zintegrowany System Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym* [online] [dostęp 1 marca 2022]. Dostępny w World Wide Web: <https://polon.nauka.gov.pl/siec-polon>.

w zakresie finansowania nauki i planowania wydatków na kształcenie i pomoc materialną dla uczelni wyższych.

Początek działalności systemu oficjalnie datuje się na 2015 r., chociaż już w roku 2012 udostępniono generator ankiety czasopism¹⁹. Idei powołania bazy przyświecał cel, jakim była:

agregacja informacji o dorobku publikacyjnym polskich naukowców i jednostek naukowych zarówno dla celów ewaluacji, jak i analiz²⁰.

W początkowym okresie PBN zapisała się jako system z nieuregulowanym zapisem prawnym, będący dobrowolnym narzędziem gromadzenia informacji o dorobku piśmienniczym pracowników instytucji naukowych w Polsce. Miała charakter bazy otwartej dla wszystkich użytkowników, o znaczeniu ogólnopolskim w skali kraju, ze skąpym aparatem wyszukiwawczym, o prostej, wręcz podstawowej formie zapisu bibliograficznego. Postrzegana była też jako system, w którym nie przewidziano „wyższych uprawnień” związanych z odpowiedzialnością za sprawozdawczość jednostek badawczych. PBN pełniła funkcję repozytorium centralnego, krajowego agregatora informacji, a więc głównego miejsca zbierania danych wykorzystywanych do oceny instytucji oraz czasopism w ramach corocznej ankiety ewaluacyjnej²¹. Pierwotnie baza miała upowszechnić dostęp do informacji oraz gromadzić autorów prac naukowych i wydawców. Sytuacja ta zmieniła się wraz z wejściem w życie rozporządzenia z dnia 29 czerwca 2015 r. w sprawie Systemu Informacji o Nauce, czyli nałożeniem na jednostki naukowe obowiązku sprawozdawczego w zakresie m.in. publikacji naukowych (artykułów, monografii i rozdziałów). Pojawiły się dylematy, jak pogodzić budowane repozytorium z obowiązkiem sprawozdawczym,

¹⁹ E. A. Rozkosz, *Polska Bibliografia Naukowa – fakty i oczekiwania*, „Biuletyn EBIB” [online] 2013, nr 8 (144), s. 2 [dostęp 15 lipca 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/418>.

²⁰ A. Nowiński, W. Sylwestrzak, W. Fenrich, *Polska Bibliografia Naukowa*, [w:] *Bibliograficzne bazy danych i ich rola w rozwoju nauki. II Konferencja naukowa Konsorcjum BazTech*, Poznań, 17–19 kwietnia 2013, „Biuletyn EBIB” Materiały konferencyjne [online] 2013, nr 24, s. 1 [dostęp 15 lipca 2021]. Dostępny w World Wide Web: http://ebibojs.pl/index.php/Mat_konf/article/view/593.

²¹ Tamże, s. 7.

jak dostosować system do wprowadzonych przepisów prawnych²². Zadanie to MNiSW powierzyło nowemu operatorowi systemu PBN – firmie Index Copernicus International [dalej: ICI]. Wskazany podmiot miał już doświadczenia w zakresie ewaluacji jednostek naukowych oraz oceny wydawnictw ciągłych²³. W podjęciu decyzji odnośnie do kierunku i dalszego rozwoju systemu PBN istotne było nadanie przez ustawodawcę „kwestiom sprawozdawczości wysokiej rangi, zarówno co do szczególności sprawozdań, jak i ich terminów oraz sankcji z tytułu braku rzetelności i kompletności danych”²⁴, stąd moduł (PBN-R) stracił na znaczeniu, nie spełniał już wymogów określonych w rozporządzeniu, jednak został zachowany ze względu na wykorzystanie go przez jednostki naukowe do tworzenia bibliografii dorobku publikacyjnego²⁵. Wskazane powody stały się przyczyną podziału PBN na dwie części/moduły. W ten sposób w ramach PBN działał Moduł Repozytoryjny [PBN-R], spełniający kryteria bazy dokumentacyjnej rejestrującej dorobek piśmienniczy pracowników instytucji badawczych w Polsce, i Moduł Sprawozdawczy, Analityczny [PBN-S], realizujący podstawowe zadanie – raportowania jednostek naukowych o swoim dorobku publikacyjnym.

Wraz ze zmianami, jakie zaszły w PBN, zmienił się też sam charakter nowo wdrożonego PBN-S, który z czasem stał się coraz bardziej rozbudowanym systemem. Z uwagi na jego oficjalny charakter i wagę sprawozdań kluczowe okazało się zarządzanie danymi, dlatego wprowadzono nowe funkcjonalności oraz rozróżnienie ról w zakresie prowadzonych prac w obrębie PBN. Wyszczególniono role mające istotne znaczenie i wpływ na proces sprawozdawczości placówek badawczych oraz ocenę czasopism. W obszarze sprawozdawczości wyłoniono dwie bar-

²² P. Brzeziński, K. Szewczuk, W. Kiliszek, *Polska Bibliografia Naukowa, Moduł Sprawozdawczy i system POL-index oczami dotychczasowego operatora systemu – nowości, wyzwania, podsumowanie*, „Biuletyn EBIB” [online] 2016, nr 3 (165), s. 4 [dostęp 15 lipca 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/217>.

²³ B. Barańska-Malinowska, *Wpływ systemu POL-on na dokumentowanie dorobku naukowego pracowników uczelni wyższych*, „Studia o Książce i Informacji” 2016, t. 35, s. 69.

²⁴ Tamże, s. 5.

²⁵ E. Rozkosz, A. Drabek, *Moduł Sprawozdawczy Polskiej Bibliografii Naukowej*, „Biuletyn EBIB” [online] 2016, nr 3 (165), s. 8 [dostęp 15 lipca 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/213>.

dzo ważne role: Managera Bibliografii i Importera Publikacji. Manager Bibliografii, czyli uprawniona osoba zarządzająca bibliografią jednostki w PBN, typuje publikacje, które powinny trafić do Modułu Analitycznego PBN. Z kolei Importer Publikacji dokonuje migracji metadanych z zewnętrznego, instytucjonalnego systemu bibliograficznego w formacie XML, może przeglądać raporty wykonanego transferu danych, zatwierdza zamieszczone informacje, zamyka sprawozdanie w PBN-S, generuje raporty złożonego sprawozdania w bazie ministerialnej²⁶. Przydzielenie odpowiednich kompetencji w obu podsystemach odbywało się na innych zasadach, bo w części repozytoryjnej uprawnienia nadawane były przez uczelnianych administratorów POL-onu, a w części sprawozdawczej przypisuje je wyłącznie administrator/operator PBN²⁷.

W konstrukcji bazy ministerialnej prace nad ulepszeniem systemu, a zwłaszcza PBN-S, prowadzone były dwutorowo. Z jednej strony rozbudowano strukturę uprawnień i obowiązków oraz wynikającą z tego tytułu szeroki zakres zadań nadzorujących jakość i poprawność wprowadzonych danych, z drugiej strony wprowadzano nowe funkcjonalności mające przyspieszyć i usprawnić sam proces raportowania.

Rozbudowa kolejnych funkcjonalności uzależniona była od zmieniających się wymagań ministerialnych, potrzeb użytkowników aplikacji PBN oraz zmiany operatora systemu. Został nim Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy [dalej: OPI], co wiązało się z szeregiem kolejnych zmian określających koncepcje dalszego rozwoju oraz przyszłości sprawozdawczości i repozytorium²⁸. Jak czytamy w materiałach instruktażowych, za priorytetowe przyjęto założenia: „udostępnić naukowcom możliwość tworzenia swoich profili dorobku naukowego widocznych w Internecie, umożliwić poza metadanymi na zamieszczenie całych wersji publikacji, np. PDF, ułatwić jednostkom naukowym realizację wewnętrznych procesów ewaluacji naukowców i jednostek podrzędnych, realizację zapisanego w rozpo-

²⁶ Tamże, s. 8.

²⁷ Tamże, s. 9.

²⁸ D. Szewczyk-Kłós, E. Pisarek, *Repozytorium instytucjonalne wobec Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym*, s. 186 [online] [dostęp 15 lipca 2021]. Dostępny w World Wide Web: <https://repo.uni.opole.pl/docstore/download/U04281580453e84254a092baf2196eef91/Szewczyk-KlosDPisarek E-Repozytoriuminstytucjonalne.pdf>.

rządzeniu sprawozdawczego procesu na poziomie jednostek naukowych²⁹. W związku z powyższym planem organizacji nowej aplikacji PBN 2.0, dotychczasowo działające PBN-R i PBN-S zastąpiono Profilem Autora i Profilem Instytucji. Zgodnie z koncepcją budowy systemu wdrażano kolejne, nowe funkcjonalności w oparciu o aktualny stan prawny. W 2017 r. rozpoczęto intensywne prace dotyczące identyfikacji autorów w POL-on (baza zawiera aktualne informacje o autorze: stopień/tytuł naukowy, zatrudnienie, dyscyplina), w PBN i ORCID oraz ich powiązania i autoryzacji. Dnia 22 lutego 2019 r. PBN uruchomiła „nowe pola” związane z rodzajem osiągnięć. Po raz kolejny podkreślano konieczność uzupełniania danych o dodatkowe pola, listy czasopism i wydawców, prawidłowo podpięty ORCID³⁰.

Podsumowując, tak liczne zmiany odnotowane w historii rozwoju PBN, jak: dwukrotna zmiana operatora technicznego systemu, ciągłe nowelizacje rozporządzeń ministerialnych, cykliczne dostosowywanie infrastruktury systemu, niejednokrotne uzupełnianie, weryfikacja danych, zmiana częstotliwości sprawozdań z kwartalnego na półroczny, a obecnie identyfikacja autorów w POL-on, powiązanie z ich kontami w ORCID, budziły/budzą kontrowersje i niepokój po stronie instytucji naukowych, które chciały/chcą wywiązać się z obowiązku ustawodawczego. Poprzedni okres ewaluacji jednostek badawczych za lata 2013–2016 został zapamiętany i utrwalony w literaturze jako okres „szybowej” pracy pod presją czasu, pracy w systemie wciąż rozwijającym się, niedopracowanym i niestety niespełniającym potrzeb uczelni wyższych. Powyższe doświadczenia pokazują, jak ważne jest wypracowanie dobrych praktyk zarządzania wiedzą, jej koordynacji i dystrybucji w budowaniu wspólnej zintegrowanej platformy informacyjnej z udziałem doświadczonych, kompetentnych użytkowników, systemu realizującego zadania w zakresie analiz i sprawozdawczości na potrzeby ewaluowanych podmiotów oraz ministerstwa.

²⁹ M. Kozłowski, *Ekosystem PBN* [online] [dostęp 15 lipca 2021]. Dostępny w World Wide Web: <https://docplayer.pl/23260111-Ekosystem-pbn-marek-kozlowski.html>.

³⁰ M. Paszkowska, *Polska Bibliografia Naukowa w świetle nowej ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce, Łódź 12 czerwca 2019* [online] [dostęp 15 lipca 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://1kbsw.p.lodz.pl/wp-content/uploads/2019/07/2019-06-Paszkowska.pdf>.

Biblioteki akademickie od dawna starały się włączyć w proces parametryzacji początkowo uczelni, jednostek naukowych, a po wprowadzeniu zmian związanych z Ustawą 2.0 – dyscyplin. W dużej mierze stopień zaangażowania wynikał z wewnątrzuczelnianych uregulowań prawnych, ponieważ ustawodawca nie nakładał na nie takiego obowiązku. O swoim udziale i doświadczeniach w ocenie dorobku uczelni bibliotekarze informowali już w okresie realizacji Ankiety Jednostki Naukowej w roku 2010, kiedy ocenie poddany był 2009 r., czy w roku 2013 obejmującym lata 2009–2012. Anna M. Komperda przedstawiła wówczas bardzo szczegółowo listę problemów i uwag natury organizacyjnej, informatycznej czy merytorycznej³¹.

W momencie powołania PBN początki wzajemnych relacji i współpracy były trudne. Bibliotekarze niejednokrotnie zarzucali twórcom aplikacji brak szerokiej konsultacji oraz nieuwzględnianie ich wiedzy i doświadczenia w zakresie sporządzania spisów bibliograficznych. Początkowo nie zaimplementowano do PBN na większą skalę danych z istniejących już bibliografii dorobku naukowego, pochodziły one z ankiet jednostek z 2009 r. oraz z bibliografii Uniwersytetu Warszawskiego. Jednak operatorzy deklarowali szeroką współpracę z instytucjami tworzącymi bibliografie, m.in. z bibliotekami, co wynikało z założenia, że:

podstawowym źródłem danych dla Polskiej Bibliografii Naukowej będą systemy instytucjonalne³².

Rozwinięto dwa modele współpracy: 1) importy danych z systemów lokalnych oraz 2) bezpośrednie wpisywanie danych do PBN przez autorów i przedstawicieli jednostek. Zakładano także możliwość implementacji rekordów z PBN do bibliografii instytucjonalnych. Jednostki niedysponujące systemami rejestrującymi osiągnięcia naukowe mogły prowadzić na platformie PBN własną bibliografię, co zostało pozytywnie ocenione jako rozwiązanie korzystne w przypadku instytucji

³¹ A. M. Komperda, *Ocena dorobku uczelni w świetle realizacji Ankiety jednostki naukowej za lata 2009–2012*, „Biuletyn EBIB” [online] 2013, nr 8 (144), s. 1–12 [dostęp 13 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/416>.

³² A. Nowiński, W. Sylwestrzak, W. Fenrich, dz. cyt., s. 1.

nieposiadających rozbudowanej infrastruktury informatycznej i wdrożonych rozwiązań systemowych dotyczących rejestracji dorobku³³. W początkowym okresie współpracę z PBN podjęły: Politechnika Koszalińska, przekazując informacje z bibliografii instytucjonalnej, oraz Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, do którego w grudniu 2012 r. przedstawiciel PBN zwrócił się z prośbą o umożliwienie importu danych³⁴. Przygotowywały się do tego również: Politechnika Opolska, Uniwersytet Szczeciński i Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach. Z kolei Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Akademia Pedagogiki Specjalnej i Politechnika Łódzka wpływały na funkcjonalność PBN, oceniając ją i zgłaszając konkretne potrzeby³⁵.

Wzrost zaangażowania bibliotek w realizację sprawozdawczości uwidacznia się w kolejnych okresach ewaluacyjnych (lata 2012–2016, 2017–2021), zwłaszcza po 2015 r. i wyodrębnieniu w ramach PBN: PBN-R i PBN-S. Cytując Barbarę Barańską-Malinowską oraz Iwonę Sójkowską, można stwierdzić, że wynikało to między innymi z tego, że „tradycje bibliograficzne i dokumentacyjne bibliotek zyskały uznanie w środowisku akademickim” wielu uczelni. Należały do nich m.in. Politechnika Wrocławska i Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu. Według autorek były to:

przykłady docenienia wieloletniej pracy dokumentacyjno-bibliograficznej i uznania kompetencji bibliotekarzy³⁶.

Istotne było również stanowisko uczelni, które szybko reagowały na zmieniające się przepisy, wydając stosowne zarządzenia. Dookreślały one role bibliotek i bibliotekarzy w procesie sprawozdawczym oraz wpływały na aktualizację i dostosowanie infrastruktury informatycz-

³³ E. A. Rozkosz, *Polska Bibliografia Naukowa – fakty i oczekiwania...*, s. 6.

³⁴ O. Małecka, M. Polarczyk, *Miejsce i zadania Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu w układzie uczelnia – System Informacji o Szkolnictwie Wyższym POL-on*, „Studia o Książce i Informacji” 2016, t. 35, s. 136.

³⁵ B. Woźniak, dz. cyt., s. 154.

³⁶ B. Barańska-Malinowska, I. Sójkowska, *Moduł Sprawozdawczy i Repozytoryjny Polskiej Bibliografii Naukowej a bazy publikacji pracowników w bibliotekach akademickich*, [w:] *Systemy biblioteczne nowej generacji. Platformy usług*. Gliwice, 15–16 października 2015 r., pod red. M. Odlanickiej-Poczobutt, Gliwice 2015, s. 94.

nej czy funkcjonujących systemów bibliograficzno-dokumentacyjnych do obowiązujących norm i zachodzących zmian. Uprawnienia importera publikacji oraz odpowiedzialność za wprowadzanie i przesyłanie danych o publikacjach do PBN-S w wielu uczelniach zostały powierzone bibliotekarzom, chociaż zgodnie z zapisami ustawy obowiązek ten spoczywał na jednostkach naukowych. Wymienić tutaj można: Bibliotekę Politechniki Wrocławskiej³⁷, Bibliotekę Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Bibliotekę Politechniki Lubelskiej³⁸.

W innych przypadkach zadania bibliotekarzy ograniczały się jedynie do dostarczania metadanych z lokalnych baz bibliograficznych w formie masowych importów czy bezpośredniego wpisywania danych do Modułu. Do zadań bibliotekarzy należały również: znajomość aktów prawnych i śledzenie na bieżąco zmian, organizacja szkoleń, spotkań i warsztatów z pracownikami uczelni, konsultacje z importerami wydziałowymi, np. w związku z danymi zawartymi w plikach .xml, informowanie o szkoleniach prowadzonych przez operatorów PBN. Na takich zasadach współpracowały: Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego czy Biblioteka Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu³⁹. W PBN indeksowane były publikacje z czasopism naukowych, monografie o charakterze naukowym i rozdziały w monografiach oraz materiały konferencyjne. W 2019 r. uwzględniono inne rodzaje dokumentów: przekłady, edycje naukowe tekstów źródłowych. Zakres gromadzonych danych w PBN początkowo nie odbiegał od ogólnie przyjętych standardów obowiązujących w bibliografiach instytucjonalnych pracowników naukowych. Jednakże w rozporządzeniu z 2015 r. pojawiły się nowe wytyczne co do szczegółowości zapisu bibliograficznego, które należało uzupełnić na potrzeby sprawozdawczości. Najbardziej kłopotliwe było: uwzględnienie materiałów konferencyjnych indeksowanych

³⁷ A. Komperda, *Zmiany w systemie dokumentacji publikacji Politechniki Wrocławskiej na potrzeby Modułu Sprawozdawczego PBN*, „Studia o Książce i Informacji” 2016, t. 35, s. 29–46.

³⁸ E. Hetman, *Rola biblioteki w dokumentowaniu dorobku naukowego pracowników Politechniki Lubelskiej*, „Studia o Książce i Informacji” 2018, t. 37, s. 88.

³⁹ A. E. Adamczyk, *Bibliografia Dorobku Pracowników Naukowych Uniwersytetu Śląskiego – doświadczenia ostatniej dekady*, [w:] *Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w pięćdziesięciolecie istnienia*, pod red. M. Kycler, D. Pawelca, B. Warząchowskiej, Katowice 2018, s. 245–255; O. Małecka, M. Polarczyk, dz. cyt., s. 133–144.

w bazach Web of Science Core Collection, Scopus, innych bazach uznanych w środowisku naukowym oraz obecnie w bazie informatycznych konferencji naukowych CORE; wyszukanie informacji o otwartym dostępie (m.in.: sposób udostępniania, wersje tekstu, rodzaj licencji, data udostępnianej publikacji). Trudności sprawiały również: ustalenie objętości monografii i rozdziałów (arkuszy wydawniczych), uzupełnienie informacji o autorach i redaktorach wraz z ich afiliacją, wprowadzenie URL dla dokumentów drukowanych, identyfikatora DOI i ORCID. Prace w PBN spowalniały długotrwałe i powtarzające się obciążenia systemu oraz przerwy techniczne z tytułu wdrażania nowych funkcjonalności czy obecnie PBN 2.0; niedoskonały interfejs i niejednoznaczne zapisy w aktach prawnych. Bardzo uciążliwe były prace na poziomie edycji rekordów, konieczność nanoszenia zmian i korekt, zarządzanie dubletami. Biblioteki, które pracowały bezpośrednio w PBN-R, zwracały uwagę na niekompatybilność obu modułów (np. różnice w zakresie wymaganych pól), skupienie się na pracach nad doskonaleniem PBN-S kosztem PBN-R.

Reasumując, można stwierdzić, że w obliczu rosnących wymogów ewaluacyjnych włączenie się bibliotek w prace związane ze sprawozdawczością jednostek naukowych przyniosło korzyści wszystkim podmiotom biorącym w niej udział. Dla uczelni pozytywnym efektem było: przeorganizowanie pracy, wprowadzenie zmian w strukturze organizacyjnej (powołanie działów, sekcji, wyodrębnienie zespołów osobowych, zadaniowych), podział odpowiedzialności w procesie oceny, wyznaczenie osób, którym nadano w PBN role systemowe. Istotne było również wypracowanie zasad współpracy biblioteki z uczelnią oraz dobrze funkcjonujący system informacji o dorobku naukowym⁴⁰,

⁴⁰ A. Tonakiewicz-Kołosowska, *Działania bibliotek na rzecz parametryzacji uczelni. Seminarium grupy bibliotek POLBIT*, „Biuletyn EBIB” [online] 2012, nr 3 (130), s. 4 [dostęp 13 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/563/585>; G. Szczypa, P. Błaszczak, *Wsparcie bibliotek akademickich w działaniach uczelni na rzecz ewaluacji – rekonesans*, „Folia Bibliologica” [online] 2020, vol. 63, s. 76 [dostęp 1 marca 2022]. Dostępny w World Wide Web: <https://journals.umcs.pl/fb/article/view/11965>; I. Taborska, *Synergia działań bibliotekarzy i naukowców*, „Biuletyn EBIB” [online] 2018, nr 6 (183), s. 3–4 [dostęp 1 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/36>.

w tym wsparcie i przychylność władz uczelni w cyklicznym dostosowaniu i rozbudowaniu lokalnych systemów bibliograficznych gwarantujące ich rozwój, a także powiązanie uczelnianych systemów ewidencji osób z bazami bibliograficznymi⁴¹.

Powyższe działania w znaczący sposób uświadomiły potrzebę kompletowania, systematycznego zgłaszania publikacji w uczelnianych bazach danych, wymusiły kompatybilność systemów informatycznych pracujących w sieci uczelnianej oraz usprawniły proces przekazywania danych do PBN, finalnie realizując obowiązek sprawozdawczy. Korzyści płynące ze współpracy bibliotek z kadłą zarządzającą uczelni są nieocenione. Do najważniejszych należą: troska o wysoką jakość informacyjną, kompletność, aktualność, elastyczność prowadzonej bazy dokumentującej dorobek własnych pracowników naukowych, specjalizacja w obszarach wykraczających poza tradycyjne bibliotekarstwo, doskonalenie umiejętności gromadzenia, przetwarzania, analizowania danych, znajomość aktów prawnych. Są to nowe zadania i kompetencje, które należy nieustannie rozwijać po to, aby wspomagać uczelnie w procesie ewaluacji i parametryzacji nauki⁴². Do tego wzajemne wsparcie, wspólna promocja dorobku naukowców, wymiana doświadczeń, współpraca przy szukaniu najkorzystniejszych rozwiązań, zdobywanie nowej wiedzy i umiejętności – to nowe zadania bibliotekarzy, które przekładają się na wzmocnienie pozycji bibliotek na uczelniach.

⁴¹ I. Socik, A. Tonakiewicz-Kołosowska, *Rola bibliotek akademickich w zakresie parametryzacji uczelni – badanie porównawcze na przykładzie wybranych bibliotek uczelni technicznych*, „Biuletyn EBIB” [online] 2012, nr 3 (130), s. 5 [dostęp 13 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/557/579>.

⁴² B. Mąka-Stolingwa, B. Starosta, *Współpraca bibliotekarz – naukowiec na Politechnice Wrocławskiej*, „Biuletyn EBIB” [online] 2012, nr 6 (183), s. 5 [dostęp 13 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/35/35>; A. Drabek, *Rola bibliotek w procesie parametryzacji uczelni*, [w:] *I Kongres Bibliotek Szkół Wyższych, Łódź, 12–14 czerwca 2019* [online], pod red. I. Sójkowskiej, L. Derfert-Wolf, Stowarzyszenie EBIB (Materiały Konferencyjne EBIB, nr 26), s. 9 [dostęp 13 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: http://ebibojs.pl/index.php/Mat_konf/article/view/624.

Współpraca bibliotek akademickich z Polską Bibliografią Naukową – analiza badania ankietowego

Badanie ankietowe prowadzone było od kwietnia do sierpnia 2021 r. Ankieta miała charakter dobrowolny i składała się z 25 pytań (w większości przypadków sformułowanych domyślnie), które zostały podzielone na dwie sekcje. Pierwsza – wprowadzająca zawierała sześć pytań ogólnych dotyczących: nazwy i profilu biblioteki, posiadania bądź nieposiadania instytucjonalnej bazy dorobku naukowego z uwzględnieniem jej nazwy oraz prowadzenia prac w PBN. Zagadnienia poruszane w sekcji drugiej „Opis szczegółowości współpracy z PBN” dotyczyły: częstotliwości i sformalizowania prowadzonych w PBN prac, wykonywanych czynności w PBN-R, wsparcia/pomocy pracowników naukowych w tworzeniu Profilu Autora w PBN 2.0. Kolejne – poruszały problematykę związaną ze sprawozdawczością oraz PBN-S jej dedykowanym.

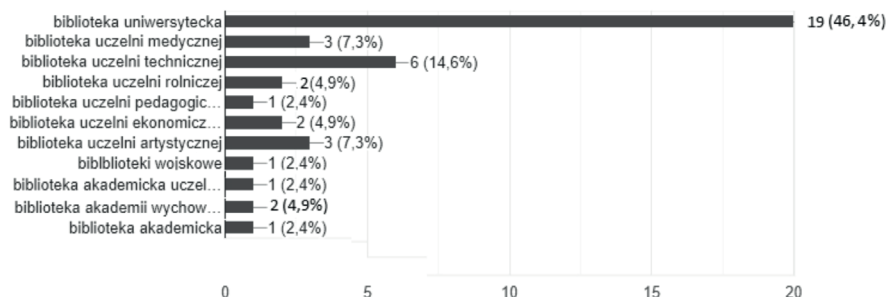
W ogólnym schemacie pytań pojawiły się pytania zamknięte i otwarte, dopuszczające poza możliwością wyboru udzielenie innej, nieprzewidzianej w kwestionariuszu odpowiedzi. Wystąpiły także pytania jedno- i wielokrotnego wyboru. Szczególnie interesujące pod względem uzyskanej odpowiedzi okazały się pytania z rozbudowaną siatką wyboru czy polem tekstu długiej wypowiedzi. Umożliwiły one nie tylko wybranie odpowiedzi zgodnie z intencją respondentów, ale też pozytywnie wpłynęły na rzetelność i wiarygodność uzyskanych danych, a w dalszej kolejności na sformułowanie wniosków płynących z przeprowadzonych badań.

Spośród zapytanych 106 respondentów odpowiedzi udzieliło 41 przedstawicieli państwowych bibliotek akademickich (co stanowi 38,6% ogółu), z czego 19 (46,4%) to biblioteki uniwersyteckie, 6 (14,6%) – uczelnie techniczne, po 3 (7,3%) – uczelnie medyczne i artystyczne, po 2 (4,9%) – rolnicze, ekonomiczne i wychowania fizycznego. Pozostałe pojedyncze odpowiedzi pochodziły z bibliotek uczelni: pedagogicznej, wojskowej i innych. Poniższy wykres szczegółowo obrazuje profil bibliotek uczestniczących w badaniu.

Profil biblioteki

41 odpowiedzi

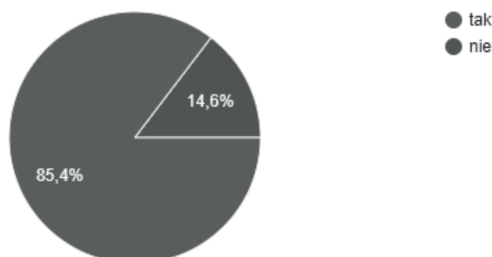
Rysunek 1. Profile bibliotek biorących udział w ankiecie

Źródło: Ankieta: *Współpraca bibliotek akademickich z PBN w latach 2012–2020 – zakres i zmiany*, przeprowadzona w okresie od kwietnia do sierpnia 2021. Opracowanie własne.

Z kategorii pytań ogólnych 35 (85,4%) badanych bibliotek zadeklarowało prowadzenie własnej, uczelnianej, instytucjonalnej bazy danych gromadzącej informacje o publikacjach. Stanowi to wysoki odsetek, biorąc pod uwagę szerokie spektrum możliwości i wyzwań stojących przed bibliotekami i bibliotekarzami w obecnych czasach w ramach bibliograficzno-informacyjnej, a przede wszystkim bibliometrycznej działalności. Tylko niewielki procent badanych udzielił odpowiedzi przeczącej (6 bibliotek, co stanowi 14,6%).

Biblioteka prowadzi uczelnianą/institutionalną bazę danych gromadzącą informacje o publikacjach

41 odpowiedzi

Rysunek 2. Liczba bibliotek dokumentujących dorobek naukowy w instytucjonalnych bazach bibliograficznych

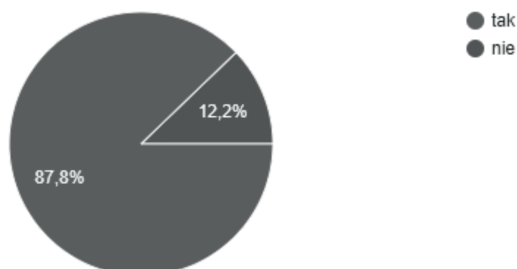
Źródło: Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

Kolejne pytanie dotyczyło bezpośrednio prac prowadzonych w PBN, otwierając tym samym szeroki panel pytań szczegółowych: o zakres działania, rolę, zaangażowanie biblioteki w tworzenie ogólnopolskiej bazy bibliografii publikacji naukowych i pośrednio w proces ewaluacji i parametryzacji.

Z analizy wyżej wspomnianego pytania wynika, że 36 (87,8%) bibliotek prowadziło lub prowadzi prace w PBN, stanowiąc przeważającą większość przy jedynie pięciu (12,2%) bibliotekach, które udzieliły odpowiedzi przeczącej. Uwzględniając niewystarczająco reprezentatywny procent ogółu otrzymanych odpowiedzi, wynik ten może wydawać się nie do końca miarodajny, ale można przyjąć go za ogólny trend.

Biblioteka prowadziła/prowodzi prace w PBN

41 odpowiedzi

Rysunek 3. Liczba bibliotek prowadzących prace w PBN

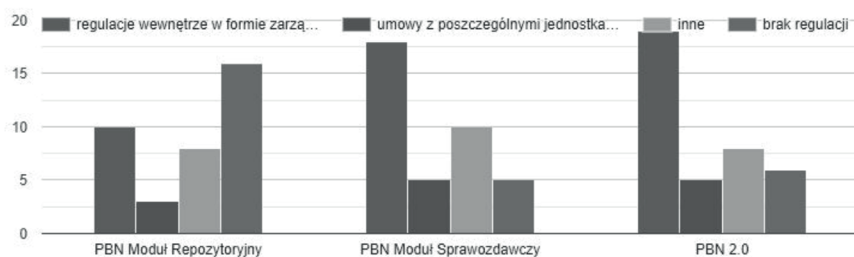
Źródło: Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

W sekcji „Opis szczegółowości współpracy z PBN” zagadnienia posegregowano zgodnie z rozpatrywanymi aspektami będącymi przedmiotem badania. Wśród kategorii pytań dotyczących kwestii formalnych dwa zagadnienia poruszane w ankiecie dotyczyły częstotliwości, sformalizowania prac i rodzaju regulacji prawnych. W pierwszym na 36 bibliotek – 2 (5,6%) wykonywały sporadycznie prace w PBN, 6 (16,7%) o charakterze doradczym (wsparcia), 13 (36,1%) – prace stałe, a 23 (63,9%) – o charakterze sformalizowanym.

Kolejne pytanie doprecyzowało charakter podstawy formalno-prawnej podejmowanej przez biblioteki działalności w ramach PBN z rozróżnieniem na PBN-R, PBN-S i PBN 2.0. Według uzyskanych wyników w PBN-R ankietowani wskazywali brak regulacji w przypadku 16 odpowiedzi (największa liczba wskazań), na drugim miejscu – regulacje wewnętrzne w formie zarządzenia Rektora ma 10 bibliotek, na trzecim – 8 wskazań z kategorii inne, jedynie 3 biblioteki mają/miały umowy z poszczególnymi jednostkami uczelni. Zbliżone wyniki wykazano w PBN 2.0, niewielkie różnice widoczne są jedynie w przypadku braku regulacji – 6 bibliotek oraz umowy z poszczególnymi jednostkami uczelni – 5. Analogicznie według danych otrzymanych z PBN-S – 18 bibliotek prowadzi swoją działalność na podstawie zarządzeń Rektora, 5 – zgodnie z umowami z poszczególnymi jednostkami uczelni, 10 – wskazywało na inne regulacje formalnoprawne, natomiast w przy-

padku 5 bibliotek nie było żadnych regulacji. Powyższą analizę obrazuje wykres (rys. 4) i bardziej szczegółowa tabela (tab. 1).

Kwestie formalne związane z uzupełnianiem danych w PBN za pośrednictwem biblioteki porządkują/porządkowały

Rodzaj/ forma regulacji prawnych	Moduł Repozytoryjny	Moduł Sprawozdawczy	PBN 2.0
Regulacje wewnętrzne w formie zarządzenia/zarządzeń Rektora	10	18	10
Umowy z poszczególnymi jednostkami uczelni	3	5	5
Inne	8	10	8
Brak regulacji	16	5	6
Ogólna liczba odpowiedzi	37	38	29

Rysunek 4 i Tabela 1. Podstawa formalnoprawna prowadzonych przez biblioteki prac w poszczególnych modułach PBN

Źródło: Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

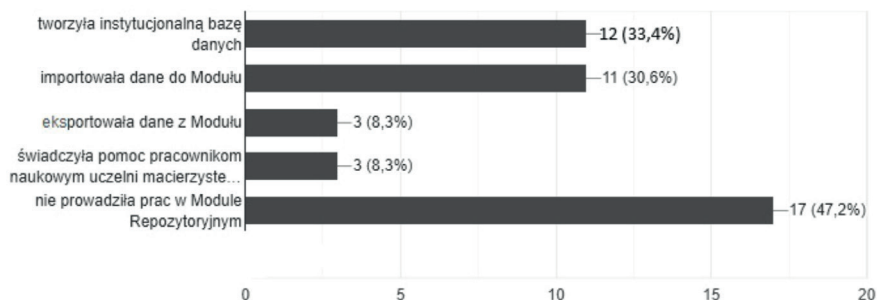
Poddając powyższe wyniki interpretacji, można stwierdzić, że pod względem formalnoprawnym najbardziej uregulowana jest działalność bibliotek w przypadku PBN-S, co wydaje się oczywiste, jeśli uwzględnimy pełnioną przez ten moduł funkcję przy ewaluacji i parametryzacji nauki (moduł analityczny) oraz zastosowanie podczas spr-

wozdawczości, do której zobowiązane są podlegające ocenie jednostki naukowo-badawcze w Polsce od 2015 r., a obecnie dyscypliny. Nieco inna sytuacja widoczna jest w przypadku PBN-R, ponieważ z założenia miał on pełnić jedynie rolę bibliograficzną i repozytoryjną, uwidacznia się tutaj działalność nieformalna, być może na życzenie samych autorów, władz uczelni lub z własnej inicjatywy biblioteki. W odniesieniu do aplikacji PBN 2.0, uwzględniając krótki okres jej funkcjonowania, biblioteki w większości – biorąc pod uwagę jedynie 29 odpowiedzi respondentów – poradziły sobie z kwestiami uregulowań prawnych, lecz trudno jednoznacznie odpowiedzieć, czy obowiązują poprzednie zarządzenia i umowy, czy zastosowano nowe rozwiązania. Z ogólnej liczby nadesłanych odpowiedzi wynika również, że na poszczególnych uczelniach/jednostkach mogła istnieć jednocześnie więcej niż jedna forma regulacji.

W kolejnym pytaniu, *stricte* powiązanim z PBN-R, odniesiono się do kwestii związanych z zakresem i charakterem prac prowadzonych w tym module oraz funkcji, jakie pełniły dane w nim zgromadzone. Na ogólną liczbę 36 odpowiedzi (w pytaniu z możliwością wielokrotnego wyboru) 17 bibliotek oświadczyło, że nie prowadziły prac w wyżej wymienionym module, co stanowi 47,2% ogółu. Pozostałe: w liczbie 12 (33,4%) – tworzyły na jego bazie instytucjonalną bazę danych, 11 (30,6%) importowało dane z własnych baz do modułu, po 3 (8,3%) eksportowały dane i świadczyły pomoc pracownikom naukowym uczelni macierzystej w rejestracji publikacji. Warto w tym miejscu zaakcentować dokumentacyjną rolę biblioteki i PBN-R, którego nadrzędną rolą było scentralizowanie informacji o dorobku publikacyjnym polskich naukowców, bez konieczności powielania prac bibliograficznych przez biblioteki.

W ramach Modułu Repozytoryjnego PBN biblioteka

36 odpowiedzi

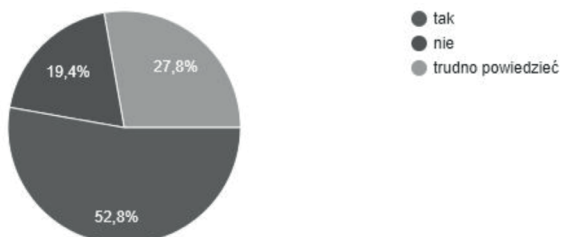
Rysunek 5. Zakres i charakter prac prowadzonych przez biblioteki w PBN-MR

Źródło: Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

Ponieważ PBN-R obecnie został zastąpiony w PBN 2.0 Profilem Autora, następne pytanie dotyczyło zaangażowania biblioteki w ramach tego profilu. 52,8% bibliotek (co przekłada się na liczbę 19) zdecydowanie deklaruje, że będzie angażowała się w pomoc pracownikom naukowym w kreowaniu ich Profilu; 19,4% (7) bibliotek – nie, a 27,8% (10) – wybrało odpowiedź: „trudno powiedzieć”. Uzyskany wynik świadczy jednoznacznie o chęci kontynuowania prac informacyjno-bibliograficznych w ramach PBN.

Czy biblioteka będzie angażowała się/służyła pomocą pracownikom naukowym w kreowaniu ich Profilu Autora w PBN 2.0?

36 odpowiedzi

Rysunek 6. Liczba bibliotek deklarujących wsparcie pracownikom w Profilu Autora w PBN 2.0

Źródło: Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

Na pytanie „W jakim zakresie i od czego biblioteka uzależnia pomoc w ramach tworzenia indywidualnego Profilu Autora?” respondenci mogli sformułować własne odpowiedzi, stąd są one zróżnicowane i zostały w miarę możliwości pogrupowane pod względem podobieństwa. Jeżeli chodzi o zakres pomocy w tym Profilu, najczęściej formułowane odpowiedzi to: doradztwo, instruktaż, indywidualne konsultacje i szkolenia. Dodatkowo pojawiły się: weryfikacja wprowadzonych danych i kontrola, „pomoc w zarządzaniu metadanymi bibliograficznymi” oraz komunikacja z helpdesk PBN. Biblioteki udzielaną pomoc w ramach Profilu uzależniają głównie od indywidualnego zainteresowania i potrzeb pracowników, niejednokrotnie podkreślony został w odpowiedziach fakultatywny charakter Profilu Autora, stąd część bibliotek zastrzega sobie pomoc w momencie, kiedy będzie on „obowiązkowym elementem procesu ewaluacji”. Niektóre wypowiedzi, ze względu na szczegółowość i doprecyzowanie, można w całości zacytować:

Każdemu pracownikowi instytucji, który ma problemy z obsługą PBN, jest udzielana pomoc w szerokim zakresie. Prowadzimy doradztwo podczas rozmów telefonicznych, za pomocą poczty elek-

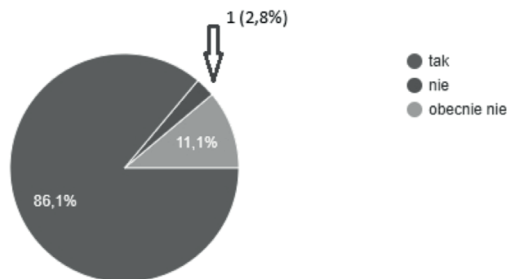
tronicznej np. ze zrzutami ekranów, tworzymy filmy instruktażowe. Obecnie pracownicy skupiają się na zakładaniu kont w PBN i łączeniu ich z POL-on i ORCID. Niewiele osób prowadzi Profile Autora w PBN. Pomoc w formie doradztwa jest uzależniona od zasobów kadrowych Biblioteki, zwłaszcza Oddziału Informacji Naukowej⁴³.

Uogólniając, jeśli chodzi o zakres i powody pomocy pracownikom w aplikacji PBN 2.0, Profil Autora „nie ma sztywnych reguł”.

W kolejnych jedenastu pytaniach biblioteki mogły odnieść się do zakresu, zasięgu i charakteru prac prowadzonych w analitycznym module PBN-S. Na pytanie: czy biblioteka angażowała/angażuje się w sprawozdawczość pod kątem ewaluacji i parametryzacji – 86,1% (czyli 31) bibliotek odpowiedziało twierdząco, 11,1% (4) – obecnie nie, jedna biblioteka udzieliła odpowiedzi negatywnej.

Biblioteka angażowała się/ angażuje się w sprawozdawczość pod kątem ewaluacji nauki i parametryzacji w PBN

36 odpowiedzi

Rysunek 7. Biblioteki raportujące działalność naukowo-badawczą do PBN-S

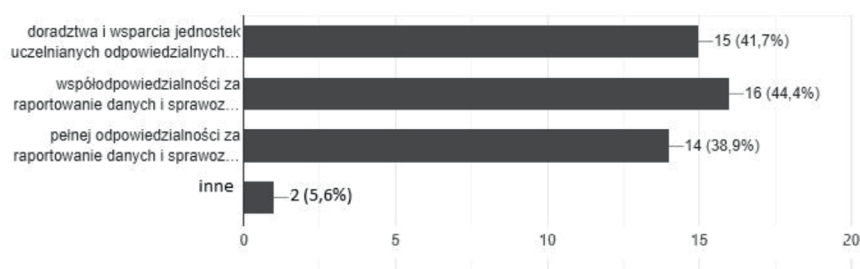
Źródło: Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

⁴³ Ankieta: *Współpraca bibliotek akademickich z PBN w latach 2012–2020 – zakres i zmiany*, przeprowadzona w okresie od kwietnia do sierpnia 2021. Opracowanie własne.

Jeśli chodzi o charakter i stopień zaangażowania w sprawozdawczość, 15 (41,7%) bibliotek realizuje ją w formie doradztwa i wsparcia jednostek uczelnianych odpowiedzialnych za ewaluację/parametryzację; 16 (44,4%) – ponosi współodpowiedzialność za raportowanie danych i sprawozdawczość; pełną odpowiedzialność deklaruje 14 (38,9%) bibliotek.

Zaangażowanie bibliotek w sprawozdawczość miało/ma charakter

36 odpowiedzi

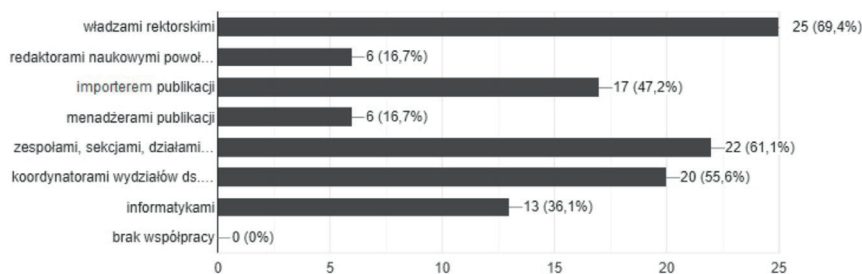
Rysunek 8. Formy zaangażowania bibliotek w sprawozdawczość

Źródło: Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

Na gruncie instytucji macierzystej biblioteki współpracują bądź współpracowały najczęściej z władzami rektorskimi – 25 bibliotek na 36 odpowiedzi (co daje 69,4%), równie istotna była współpraca z zespołami, sekcjami, działami ds. parametryzacji/ewaluacji (itp.), co zadeklarowały 22 biblioteki (61,1%), oraz z koordynatorami wydziałów do spraw POL-on – 20 bibliotek (55,6%). Ważna była także współpraca z importerem publikacji – wskazało ją 17 bibliotek (47,2%) oraz z informatykami – 13 (36,1%). W mniejszym stopniu biblioteki nawiązywały współpracę z redaktorami naukowymi powołanymi przez władze wydziałów czy instytutów, także z menadżerami publikacji – 6 (16,7%).

Biblioteki uczestniczące w zadaniach związanych ze sprawozdawczością współpracują/współpracowały na gruncie instytucji macierzystej z:

36 odpowiedzi

Rysunek 9. Współpraca bibliotek z jednostkami/osobami odpowiedzialnymi za sprawozdawczość uczelni

Źródło: Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

Współpraca pomiędzy biblioteką a osobami odpowiedzialnymi za sprawozdawczość uczelni jest/była wielopłaszczyznowa i obejmowała w ocenie bibliotek biorących udział w badaniu ankietowym doradztwo, konsultacje merytoryczne, wsparcie i pomoc w rozwiązywaniu problemów, jak też (a może przede wszystkim) typowe prace związane z raportowaniem publikacji. Biblioteki współpracowały również w zakresie przygotowania zarządzeń i procedur dotyczących obiegu informacji. Niejednokrotnie w sposób bardzo precyzyjny i szczegółowy respondenci opisywali tę współpracę, o czym świadczą przytoczone poniżej fragmenty odpowiedzi:

Bieżące wyjaśnianie problemowych sytuacji dot. publikacji oświadczonych przez pracowników na odpowiednich załącznikach zarządzenia Rektora, niejasnych bądź mylących zapisów rozporządzenia o ewaluacji, czy też aspektów związanych z zatrudnieniem oraz dyscypliną (POLON) pracowników badawczo-dydaktycznych, których dorobek podlega ewaluacji.

Pozyskanie: 1) list aktualnie zatrudnionych pracowników naukowych, 2) list pracowników należących do zbioru N w każdym roku objętym ewaluacją, 3) informacji o zadeklarowanych dyscyplinach, 4) oświadczeń upoważniających podmiot do wykazania osiągnięć (Dział Ewaluacji).

Zadaniem Biblioteki było przygotowanie danych z okresu I ewaluacji (ok. 10 tys. rekordów za lata 2013–2015) i umożliwienie ich wgrania do PBN (przekształcenie danych z formatu MARC do xml). Redaktorzy wydziałowi byli odpowiedzialni za modelowanie tych danych w samym PBN.

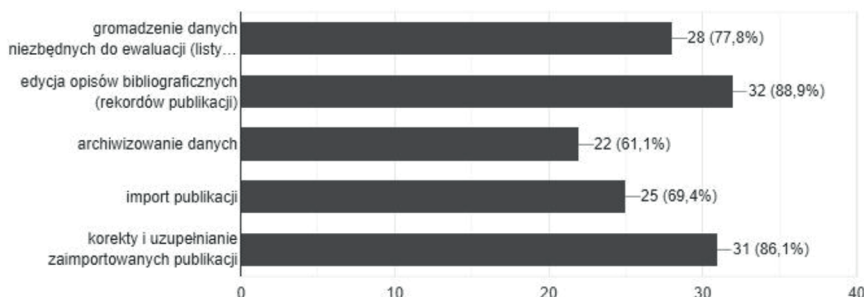
Przedstawiciel Biblioteki jest członkiem uczelnianego zespołu ds. ewaluacji jakości działalności naukowej, Importerem Publikacji jest pracownik Biblioteki, współpraca z informatykami w zakresie przyznawania uprawnień w POLON (PBN, SEDN), importu publikacji do PBN⁴⁴.

Niemal równomiernie rozłożyły się odpowiedzi na pytanie o rolę pracowników w zakresie prac prowadzonych w procesie sprawozdawczym. Zdaniem respondentów najbardziej istotna była edycja opisów bibliograficznych (rekordów publikacji), którą wskazały 32 biblioteki (88,9%); podobnie korekta i uzupełnianie zaimportowanych publikacji – 31 (86,1%) bibliotek; tuż za nią gromadzenie danych niezbędnych do ewaluacji (listy publikacji, oświadczenia o dyscyplinach, afiliacji, Open Access itp.) – 28 (77,8%). W dalszej kolejności ankietowani wytypowali import publikacji – 25 bibliotek (69,4%) oraz archiwizowanie danych – 22 (61,1%). Powyższe wyniki wyraźnie akcentują odpowiedzialność bibliotek i bibliotekarzy za gromadzenie i jakość oraz kompletność informacji niezbędnych przy sprawozdawczości.

⁴⁴ Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

Rola pracowników biblioteki w procesie sprawozdawczym:

36 odpowiedzi

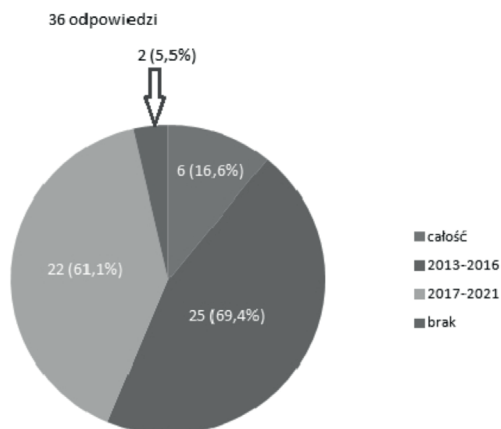

Rysunek 10. Rola pracowników biblioteki w procesie sprawozdawczym

Źródło: Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

Zakres lat, w których biblioteki brały udział w raportowaniu danych pod kątem ewaluacji nauki, obrazuje sporządzona na podstawie odpowiedzi tabela 2 oraz wykres z podziałem na okresy ewaluacji (rys. 11).

Pierwsze kategorie zostały przyznane jednostkom naukowym w latach 1991–1998 i już w 1998 r. Biblioteka Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu uczestniczyła w tym procesie. Ogólnie w ewaluacjach obejmujących lata 1991–2021 wzięło udział nieprzerwanie 6 bibliotek. Skokowy wzrost nastąpił w latach 2013–2016, kiedy to 25 bibliotek przystąpiło do ewaluacji, z czego aż 17 już w 2013 r. W kolejnej ocenie 22 biblioteki zadeklarowały uczestniczenie w raportowaniu danych, w tym 16 od 2017 r. Spośród 36 odpowiedzi respondentów pojawiły się dwie biblioteki, które nie sprawozdawały publikacji swoich pracowników do PBN, oraz jedna biblioteka, która bierze udział w ewaluacji od 2021 r. Zaznaczyć należy przy tym, że poszczególne biblioteki włączały się do procesów związanych z raportowaniem danych w różnych latach okresu ewaluacyjnego.

Lata kategoryzacji jednostek naukowych i ewaluacji	Lata/ zakres lat	Liczba bibliotek	Suma
1991–2021	2012–2020	3	6
	... - 2021	1	
	1998–2021	1	
	2005–2021	1	
Ewaluacja 2013–2016	2013	2	25
	2013–2016	17	
	2015–2016	3	
	2016	3	
Ewaluacja 2017–2021	2017–2018	1	22
	2017–2019	1	
	2017–2021	16	
	2019	1	
	2019–2021	1	
	2020–2021	1	
	2021	1	
Brak udziału bibliotek w ewaluacji	brak	2	2

Rysunek 11 i Tabela 2. Zakres lat i liczba bibliotek biorących udział w poszczególnych okresach sprawozdawczości

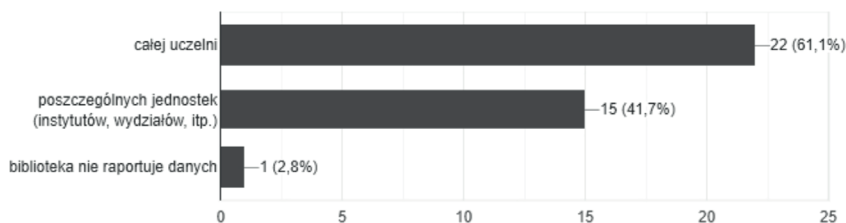
Źródło: Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

Spośród odpowiedzi udzielonych na pytanie o sposób uzupełniania/raportowania danych w PBN-S najczęściej, bo aż 63,9% (23) bibliotek deklaruowało importowanie plików z metadanymi z uczelnianej/institutionalnej bazy danych, a 38,9% (14) bibliotek – bezpośrednio wpisywanie informacji do PBN-S. Zaledwie dwie biblioteki (5,6%) importowały pliki z PBN-R. Powyższe dane potwierdzają skalę wykorzystania instytucjonalnych baz dorobku naukowego, ich znaczenie oraz funkcjonalność, biorąc pod uwagę np.: elementy opisu bibliograficznego (metadane) i ich rzetelność, a zwłaszcza zgodność z wymogami obowiązującymi w PBN.

W badaniu ankietowym wykazano również, że 22 biblioteki, czyli 61,1%, raportowały do PBN-S dane obejmujące informacje o dorobku publikacyjnym całej uczelni, 15, czyli 41,7% – poszczególnych jednostek (instytutów, wydziałów itp.), tylko jedna biblioteka nie raportowała danych (rys. 12). W tym półrocznie importowano dane z 15 bibliotek, kwartalnie z siedmiu, miesięcznie z trzech, rocznie z jednej, z inną częstotliwością z ośmiu. Przerwy techniczne związane z wdrażaniem aplikacji PBN 2.0 spowodowały utrudnienia w przesyłaniu metadanych, co przełożyło się na częstotliwość ich importu, stąd aż 22 biblioteki dokonywały transferu nieregularnie, sześć obecnie zawiesiło prace, cztery wykonywały je w cyklu półrocznym, trzy kwartalnie, po jednej w okresie miesięcznym i rocznym.

Informacje o dorobku publikacyjnym raportowane do PBN MS obejmowały dane

36 odpowiedzi

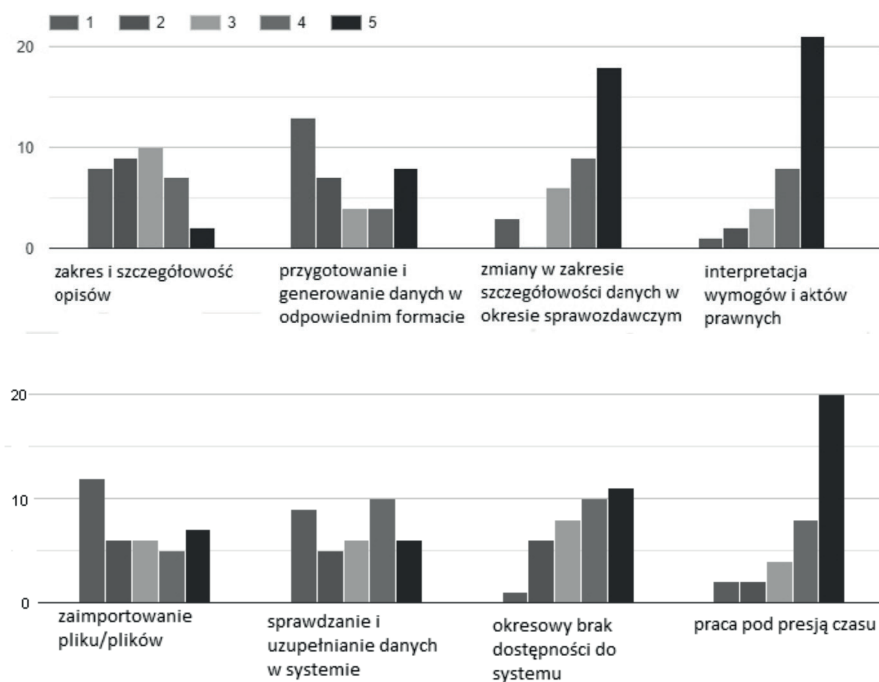

Rysunek 12. Sposób raportowania danych do PBN-S

Źródło: Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

Problemy związane ze sprawozdawczością obrazuje diagram w pięciostopniowej skali trudności. Według ankietowanych najbardziej problematyczne były: interpretacja wymogów i aktów prawnych, którą wskazało 21 bibliotek; praca pod presją czasu – 20 bibliotek; zmiany w zakresie szczegółowości danych w okresie sprawozdawczym – 18; okresowy brak dostępności do systemu – 11 bibliotek. Najmniej problematyczne okazało się przygotowanie i generowanie danych w odpowiednim formacie wytypowane przez 13 bibliotek; zaimportowanie plików – 12 bibliotek. Względnie trudne okazały się: zakres i szczegółowość opisów; sprawdzanie i uzupełnianie danych w systemie. Poniższe diagramy w sposób bardziej szczegółowy obrazują skalę problemów związanych z poszczególnymi obszarami.

Problemy związane ze sprawozdawczością wg 5-stopniowej skali trudności
1 – obszar najmniej problematyczny 5 – obszar najbardziej problematyczny

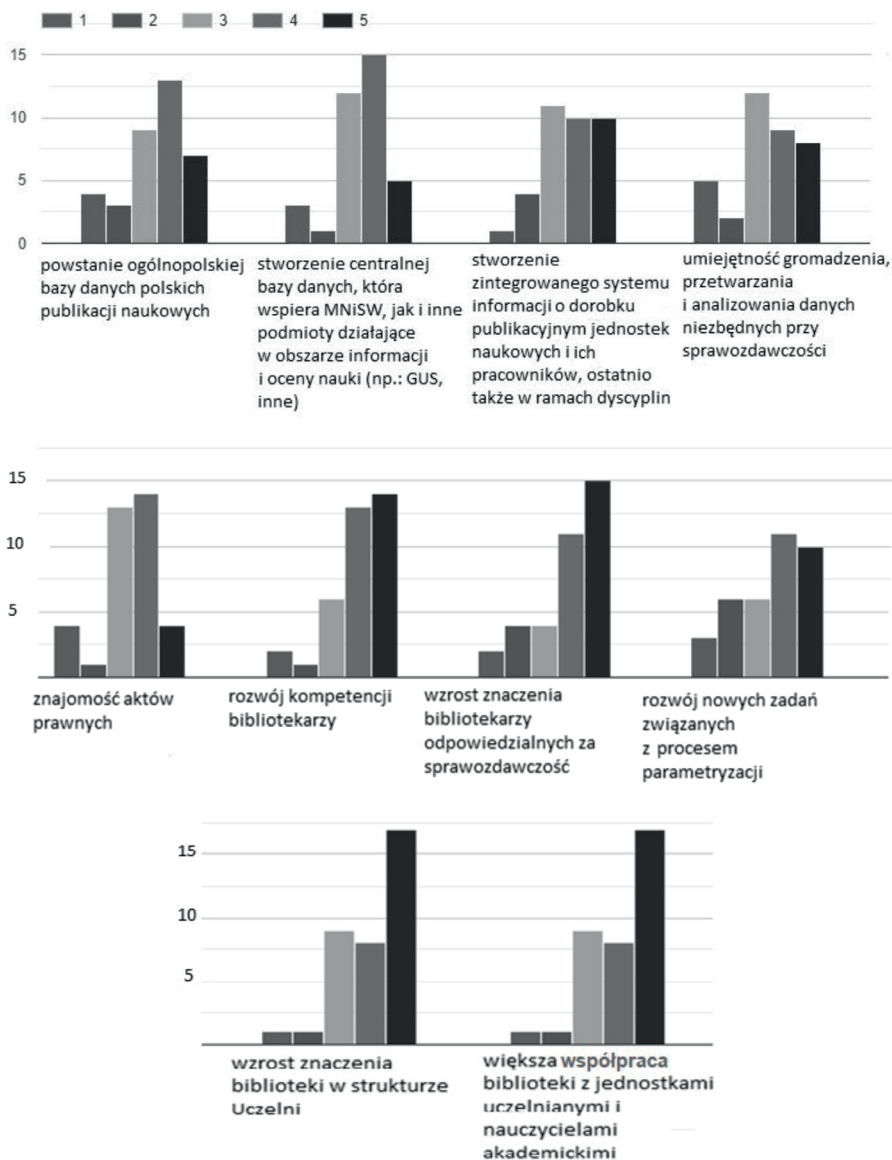

Rysunek 13 i 14. Wybrane problemy związane ze sprawozdawczością

Źródło: Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

Współpraca z PBN przyniosła bibliotekom i bibliotekarzom wymierne korzyści. W opinii badanych najwyżej uplasowały się: wzrost znaczenia biblioteki w strukturze uczelni oraz większa współpraca biblioteki z jednostkami uczelnianymi i nauczycielami akademickimi; wzrost znaczenia bibliotekarzy odpowiedzialnych za sprawozdawczość oraz rozwój ich kompetencji. Bardzo korzystne okazały się: stworzenie centralnej bazy danych, którą wspierało zarówno MNiSW, a obecnie Ministerstwo Edukacji i Nauki, jak i inne podmioty działające w obszarze informacji i oceny nauki (np. GUS); powstanie ogólnopolskiej bazy danych polskich publikacji naukowych; znajomość aktów prawnych. Mniej więcej jednakowo zostały ocenione pod względem korzyści: umiejętności gromadzenia, przetwarzania i analizowania danych niezbędnych przy sprawozdawczości; stworzenie zintegrowanego systemu informacji o dorobku publikacyjnym jednostek naukowych i ich pracowników, ostatnio także w ramach dyscyplin; rozwój nowych zadań związanych z procesem parametryzacji stawianych przed bibliotekami.

Korzyści wynikające z prowadzenia sprawozdawczości w PBN wg 5-stopniowej skali
1 – najmniej korzystne 5 – najbardziej korzystne

Rysunek 15, 16 i 17. Korzyści wynikające ze sprawozdawczości

Źródło: Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

W przeprowadzonym sondażu w odpowiedzi na pytanie: „Jak oceniasz aplikację PBN 2.0?” respondenci wyrażali opinie zarówno pozytywne, jak i negatywne, a niektórzy – uwzględniając krótki okres funkcjonowania aplikacji – nie podjęli próby oceny. Z doświadczeń i w odczuciu ankietowanych w dalszym ciągu jest ona niedopracowana i w fazie tworzenia, stale modyfikowana, nie są wdrożone wszystkie funkcjonalności, jest nieczytelna i nieprzejrzysta, zawodna, z okresowymi przerwami w dostępie. Z drugiej strony, jako pozytywne podkreślano, że po zmianie pewnych elementów/rozwiązań i usunięciu błędów sama aplikacja jako narzędzie będzie użyteczna i ma ogromny potencjał. Ambiwalentnie została oceniona pod względem intuicyjności. Spośród trudności, z jakimi zetknęli się ankietowani podczas prac w PBN 2.0, można wymienić: utrudnione przekazywanie danych przez API, konieczność ponownego wiązania metadanych po przeniesieniu z Huba Migracyjnego, problemem może być też wielość oznaczeń ikonograficznych wprowadzanych w PBN, niestałe wprowadzanie nowych funkcjonalności, co przekłada się na widoczność danych w SEDN i wpływ na parametryzację. Zgadzając się z jednym z respondentów, można stwierdzić, że „ogólne założenie systemu jest dobre, minusem praca na narzędziu, które jest wciąż w procesie tworzenia – ulega modyfikacjom, zmieniają się jego funkcjonalności i rozwiązania, nie jest wolne od błędów, które są naprawiane stopniowo. Wymusza to ponowne sprawdzanie już wprowadzonych danych”. Stworzenie rzetelnej ogólnopolskiej bazy danych polskich publikacji naukowych – zdaniem innego ankietowanego – z jednej strony uniemożliwia występowanie wielu wersji opisów, rejestrację publikacji przez samych autorów; z drugiej strony korzystny wpływ na bazę ma import publikacji z systemów instytucjonalnych za pomocą np. API.

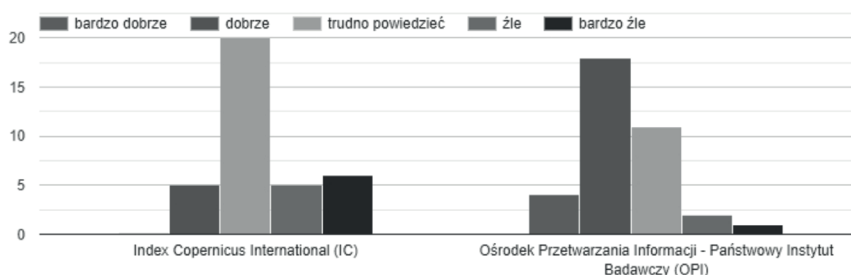
Zamykające ankietę pytania dotyczyły współpracy technicznej z operatorami PBN. Należy wspomnieć, że system PBN jako produkt ICM UW (Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego), będący własnością MNiSW, został oficjalnie wdrożony w sierpniu 2015 r. i zarządzany był przez ICI na mocy umowy obejmującej okres od 8.04.2015 do 7.04.2016 r.⁴⁵ Drugim operatorem technicznym i merytorycznym sys-

⁴⁵ P. Brzeziński, K. Szewczuk, W. Kiliszek, dz. cyt., s. 3.

temu został OPI, pełniąc powierzoną funkcję od kwietnia 2016 r. do chwili obecnej⁴⁶.

Ankietowani, oceniając współpracę z administratorami (przede wszystkim PBN-S) oraz PBN 2.0, wskazali, że w przypadku pierwszego operatora 20 bibliotek nie potrafiło jednoznacznie ocenić tej współpracy (wybrały opcję „trudno powiedzieć”), negatywnie („źle” i „bardzo źle”) oceniło 11 bibliotek i jedynie 5 „dobrze”. Inaczej sytuacja wygląda w stosunku do OPI – przeważały pozytywne oceny: 4 biblioteki „bardzo dobrze” i 18 „dobrze”, negatywne oceny były tylko 3.

Jak oceniasz współpracę z operatorami technicznymi PBN-MS i obecnie PBN 2.0?

Rysunek 18. Ocena operatorów technicznych PBN

Źródło: Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

Ocena operatorów podyktowana była z jednej strony funkcjonowaniem – w ogólnym znaczeniu – PBN, z drugiej jakością wsparcia i uzyskanej pomocy. Z punktu widzenia użytkowników respondenci jako pozytywne w ramach współpracy wymienili: szybkość i jakość kontaktów, merytoryczną pomoc, dostępność cyklicznych szkoleń, regularną korespondencję z operatorami Helpdesku, precyzyjność i kompetencję. Na negatywną ocenę miały wpływ: niski poziom oferowanych narzędzi, długi czas oczekiwania na informacje zwrotne w przypad-

⁴⁶ P. Biczowska, E. Tymińska, *Reorganizacja bazy Bibliografia Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego jako skutek współpracy z PBN-em*, „Forum Bibliotek Medycznych” 2016, nr 1 (17), s. 119.

ku problematycznych zapytań (niekoniecznie wynikających z kwestii technicznych), odpowiedzi lakoniczne i niewyczerpujące tematu. Na początku pracowano pod presją czasu, ciągle wdrażano zmiany, co przekładało się na konieczność uzupełniania danych wprowadzonych do bazy. W jednej z wypowiedzi dotyczącej IC zwrócono uwagę na uwzględnianie przez operatora wyłącznie informatycznego punktu widzenia bez współpracy z bibliotekarzami, regulacje w odniesieniu do książek i rozdziałów były niejasne. Według innego respondenta OPI latami prowadziło bazy okołonaukowe, np. Ludzie nauki, obserwowało błędy IC, weszło na już „przetestowane pole” oraz widzi potrzebę łączliwości z innymi systemami, np. ORCID.

Podsumowanie

Wieloletnie doświadczenie bibliotek w dokumentowaniu osiągnięć naukowo-badawczych pracowników uczelni, jakość tworzonych baz bibliograficznych i ich wartość informacyjna oraz umiejętność współpracy w ramach instytucji macierzystej zostały, w przypadku bibliotek biorących udział w ankiecie, docenione. Spośród 41 bibliotek akademickich, które odpowiedziały na ankietę (zał. 1), 36 nawiązało współpracę z PBN i prowadziło w różnym zakresie prace w poszczególnych modułach czy aktualizowanych wersjach PBN. Swoją aktywność opierały na wewnętrznych zarządzeniach i umowach, zwłaszcza w PBN-S (33 biblioteki), co było związane z nadrzędną rolą, jaką spełniał w procesie ewaluacji i parametryzacji nauki (do 2017 r. jednostek naukowych, obecnie dyscyplin). W konsekwencji przekładało się to na finansowanie prac naukowo-badawczych. Trzydzieści pięć bibliotek akademickich prowadziło działalność dokumentacyjno-bibliograficzną w formie lokalnych baz, z których 23 importowały metadane do systemu PBN-S. Czternaście bibliotek bezpośrednio wpisywało informacje o dorobku publikacyjnym do PBN-S, a tylko dwie importowały pliki z PBN-R.

Ogólnie w proces ewaluacji włączyło się 36 bibliotek na 41 ankietowanych, 4 zawiesiły swoją działalność w ramach sprawozdawczości, a jedna nie wzięła w nim udziału. Pod względem stopnia zaangażowania i odpowiedzialności 14 bibliotek w pełni odpowiadało za raporto-

wanie danych, pozostałe współodpowiadały, wiele z nich koncentrowało się na doradztwie i wsparciu jednostek uczelnianych. Większa część bibliotek przesyłała dane o dorobku z całej uczelni, chociaż równie duża liczba importowała dane z instytutów, wydziałów itp. Zadania bibliotekarzy angażujących się w sprawozdawczość skupione były na gromadzeniu rzetelnych, kompletnych i aktualnych informacji oraz edycji, korekcie i imporcie rekordów bibliograficznych. Na podstawie zebranych ankiet najwięcej (25) bibliotek brało udział w ewaluacji za lata 2013–2016, w obecnie trwającej (w latach 2017–2021) 22 biblioteki. Prace bibliotek wykonywane w PBN-R były mniej sformalizowane, a sam moduł od 2015 r. pełnił jedynie rolę repozytorium publikacji polskich naukowców. Aby ustrzec się przed powielaniem prac bibliograficznych, część bibliotek importowała dane z własnych baz (11), a część (12) tworzyła na podstawie PBN-R instytucjonalną bibliografię. Niekompatybilność pomiędzy modułami powodowała utrudnienia w transferze danych, stąd w większości przypadków zaprzestano jej i tylko dwie biblioteki zdecydowały się na przesłanie plików z PBN-R do PBN-S. Swoją działalność w aplikacji PBN 2.0, szczególnie dotyczyło Profilu Autora, biblioteki uzależniają od wymogów prawnych i powiązania z procesem ewaluacji.

Z doświadczeń bibliograficzno-dokumentacyjnych w ramach PBN wynika, że najwięcej problemów sprawiała bibliotekom: interpretacja wymogów i aktów prawnych, praca pod presją czasu, zmiany w zakresie szczegółowości opisu bibliograficznego oraz brak dostępu do systemu. Korzyści wynikające z utworzenia i współpracy z PBN dotyczą wzrostu znaczenia biblioteki w strukturze uczelni, rozwoju kompetencji bibliotekarzy, w tym znajomości aktów prawnych, oraz współudziału w tworzeniu ogólnopolskiej bazy danych osiągnięć naukowych, wspierającej Ministerstwo właściwe ds. nauki i inne podmioty działające w obszarze informacji, promocji i oceny nauki.

Podsumowując długoletni okres funkcjonowania Polskiej Bibliografii Naukowej, można stwierdzić, że wniosła ona szereg niekwestionowanych korzyści mimo licznych niedoskonałości, problemów i trudności. Stworzyła między innymi płaszczyznę współpracy z jednostkami naukowymi i bibliotekami. Owocem tej współpracy jest powstanie ogólnopolskiej bazy integrującej zasoby z rozproszonych, instytucjonalnych systemów bibliograficznych, stworzonych w oparciu

o wieloletnie doświadczenie i nabyte kompetencje. Warto jednak podkreślić, że Polska Bibliografia Naukowa mimo ciągłego rozwoju coraz większy nacisk kładzie na funkcję związaną z oceną i parametryzacją nauki kosztem bibliograficzno-dokumentacyjnej. W konsekwencji mamy narzędzie ewaluacyjne, w dalszym ciągu brakuje nam jednak kompletnej bibliografii dokumentującej i promującej dorobek polskich naukowców.

Załącznik 1. Wykaz bibliotek akademickich biorących udział w badaniu ankietowym

1. Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu. Biblioteka
2. Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu
3. Biblioteka Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu
4. Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
5. Biblioteka Główna Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy
6. Biblioteka Politechniki Koszalińskiej
7. Biblioteka Uniwersytecka Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie
8. Biblioteka SUM
9. Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego
10. Biblioteka Akademicka Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
11. Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie
12. Biblioteka Jagiellońska
13. Ośrodek Informacji Naukowej Biblioteki Głównej AWFis w Gdańsku
14. Biblioteka Uniwersytecka UWM
15. Biblioteka Uniwersytecka w Olsztynie
16. Biblioteka Główna AWF we Wrocławiu
17. Biblioteka Uniwersytetu Morskiego w Gdyni
18. Biblioteka Główna Akademii Sztuki Wojennej
19. Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego
20. Biblioteka Główna Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
21. Biblioteka Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu
22. Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu

23. Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach
24. Centrum Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Lubelskiej
25. Biblioteka Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej
26. Biblioteka Główna Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu
27. Biblioteka Politechniki Łódzkiej
28. Biblioteka Politechniki Poznańskiej
29. Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego
30. Biblioteka Główna Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie
31. Biblioteka Uniwersytetu Gdańskiego
32. Biblioteka Uniwersytecka UJK w Kielcach
33. Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi
34. Biblioteka Główna Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej
35. Biblioteka Główna Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie
36. Biblioteka Politechniki Krakowskiej
37. Biblioteka Główna Uniwersytet Szczeciński
38. Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku
39. Biblioteka Główna i Centrum Informacji Naukowej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu
40. Biblioteka Akademii Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie
41. Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

Źródło: Ankieta: *Współpraca...* Opracowanie własne.

Bibliografia

Źródła

Ankieta: Współpraca bibliotek akademickich z PBN w latach 2012–2020 – zakres i zmiany, przeprowadzona w okresie od kwietnia do sierpnia 2021. Opracowanie własne.

Opracowania

Adamczyk Aleksandra E., *Bibliografia Dorobku Pracowników Naukowych Uniwersytetu Śląskiego – doświadczenia ostatniej dekady*, [w:] *Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w pięćdziesięciolecie istnienia*, red. Maria Kycler, Dariusz Pawelec, Bogumiła Warząchowska, Katowice 2018, s. 245–255.

Bajor Agnieszka, Adamczyk Aleksandra E., *Polskie bibliografie zespołów osobowych w Internecie. Systemy udostępniania i wyszukiwania informacji*, „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej” 2005, nr 3, s. 21–47.

Barańska-Malinowska Barbara, Sójkowska Iwona, *Moduł Sprawozdawczy i repozytoryjny Polskiej Bibliografii Naukowej a bazy publikacji pracowników w bibliotekach akademickich*, [w:] *Systemy biblioteczne nowej generacji. Platformy usług. Gliwice, 15–16 października 2015 r.*, red. Monika Odlanicka-Poczobutt, Gliwice 2015, s. 85–98.

Barańska-Malinowska Barbara, *Wpływ systemu POL-on na dokumentowanie dorobku naukowego pracowników uczelni wyższych*, „Studia o Książce i Informacji” 2016, t. 35, s. 65–80.

Baza Wiedzy Politechniki Warszawskiej [online] [dostęp 8 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <https://repo.pw.edu.pl/index.seam>.

Biczkowska Paulina, Tymińska Elżbieta, *Reorganizacja bazy Bibliografia Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego jako skutek współpracy z PBN-em*, „Forum Bibliotek Medycznych” 2016, nr 1 (17), s. 117–133.

Biuletyn EBIB [online] [dostęp 6 maja 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ebib.pl/>.

Brzeziński Piotr, Szewczuk Katarzyna, Kiliszek Wioleta, *Polska Bibliografia Naukowa, Moduł Sprawozdawczy i system POL-index oczami dotychczasowego operatora systemu – nowości, wyzwania, podsumowanie*, „Biuletyn EBIB” [online] 2016, nr 3 (165), s. 1–21 [dostęp 15 lipca 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/217>.

- Dembowska Maria, *Rodzaje bibliografii*, [w:] *Metodyka bibliograficzna. Poradnik dla autorów bibliografii specjalnych*, red. Helena Hleb-Koszańska, Maria Dembowska, Henryk Sawoniak, Warszawa 1963, s. 26–48.
- Drabek Aneta, *Rola bibliotek w procesie parametryzacji uczelni*, [w:] *I Kongres Bibliotek Szkół Wyższych, Łódź, 12–14 czerwca 2019*, red. Iwona Sójkowska, Lidia Derfert-Wolf, Stowarzyszenie EBIB (Materiały Konferencyjne EBIB, nr 26), s. 1–10.
- Garczyńska Maria, *Bibliografie publikacji pracowników państwowych szkół wyższych w Polsce w świetle badań ankietowych*, „Przegląd Biblioteczny” 2006, nr 4, s. 60–76.
- Gołda Agnieszka, *Z problemów form piśmienniczych bibliografii w środowisku cyfrowym*, „Przegląd Biblioteczny” 2018, nr 4, s. 485–508.
- Hetman Ewa, *Rola biblioteki w dokumentowaniu dorobku naukowego pracowników Politechniki Lubelskiej*, „Studia o Książce i Informacji” 2018, t. 37, s. 81–91.
- Komperda Anna M., *Wybrane aspekty aktywności Biblioteki Politechniki Wrocławskiej w zakresie analizy i oceny dorobku naukowego Uczelni*, *Prezentacja z seminarium PolBit: Działalność bibliotek na rzecz parametryzacji uczelni, Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej, 16–17.02.2012* [online] [dostęp 16 kwietnia 2013]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bg.pw.edu.pl/dane/PolBit/2012/Komperda/prezentacja.swf>.
- Komperda Anna M., *Ocena dorobku uczelni w świetle realizacji Ankiety jednostki naukowej za lata 2009–2012*, „Biuletyn EBIB” [online] 2013, nr 8 (144), s. 1–12 [dostęp 13 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/416>.
- Komperda Anna M., *Zmiany w systemie dokumentacji publikacji Politechniki Wrocławskiej na potrzeby Modułu Sprawozdawczego PBN*, „Studia o Książce i Informacji” 2016, t. 35, s. 29–46.
- Komperda Anna, Urbańczyk Barbara, Wróbel Jolanta, *Kompleksowa platforma oceny dorobku naukowego Politechniki Wrocławskiej – projekt integracji bazy DONA-ALEPH z SCI, Listą Filadelfijską i innymi źródłami danych naukometrycznych*, [w:] *II Wrocławskie Spotkania Bibliotekarzy Polonijnych, Wrocław, 18–19 czerwca 2009*, „Biuletyn EBIB” Materiały konferencyjne [online] 2009, nr 20 [dostęp 6 maja 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ebib.pl/publikacje/matkonf/mat20/komperda.php>.

- Kozłowski Marek, *Ekosystem PBN* [online] [dostęp 15 lipca 2021]. Dostępny w World Wide Web: <https://docplayer.pl/23260111-Ekosystem-pbn-marek-kozłowski.html>.
- Małecka Olimpia, Polarczyk Mariusz, *Miejsce i zadania Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu w układzie uczelnia – System Informacji o Szkolnictwie Wyższym POL-on*, „Studia o Książce i Informacji” 2016, t. 35, s. 133–144.
- Mąka-Stolingwa Barbara, Starosta Beata, *Współpraca bibliotekarz – naukowiec na Politechnice Wrocławskiej*, „Biuletyn EBIB” [online] 2012, nr 6 (183), s. 1–9 [dostęp 13 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/35/35>.
- Michajłowicz Marek (red. nauk.), *POL-on. System Informacji o Szkolnictwie Wyższym. T. 1*, Warszawa: Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy, 2021, s. 5, ISBN 978-83-63060-20-6 [online] [dostęp 1 marca 2022]. Dostępny w World Wide Web: <https://opi.org.pl/2021/10/POL-on.TomI-.pdf>.
- Most Wiedzy* [online] [dostęp 8 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <https://mostwiedzy.pl/pl/>.
- Nowiński Aleksander, Sylwestrzak Wojtek, Fenrich Wojciech, *Polska Bibliografia Naukowa*, [w:] *Bibliograficzne bazy danych i ich rola w rozwoju nauki. II Konferencja naukowa Konsorcjum BazTech, Poznań, 17–19 kwietnia 2013*, „Biuletyn EBIB” Materiały konferencyjne [online] 2013, nr 24, s. 1–7 [dostęp 15 lipca 2021]. Dostępny w World Wide Web: http://ebibojs.pl/index.php/Mat_konf/article/view/593.
- Paszowska Małgorzata, *Polska Bibliografia Naukowa w świetle nowej ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce, Łódź 12 czerwca 2019* [online] [dostęp 15 lipca 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://1kbsw.p.lodz.pl/wp-content/uploads/2019/07/2019-06-Paszowska.pdf>.
- POL-on. Zintegrowany System Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym [online] [dostęp 1 marca 2022]. Dostępny w World Wide Web: <https://polon.nauka.gov.pl/siec-polon>.
- Rozkosz Ewa A., Drabek Aneta, *Moduł Sprawozdawczy Polskiej Bibliografii Naukowej*, „Biuletyn EBIB” [online] 2016, nr 3 (165), s. 1–18 [dostęp 15 lipca 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/213>.

- Rozkosz Ewa A., *Polska Bibliografia Naukowa – fakty i oczekiwania*, „Biuletyn EBIB” [online] 2013, nr 8 (144), s. 1–8 [dostęp 15 lipca 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/418>.
- Rozkosz Ewa A., *Raport z badań użytkowników Modułu Sprawozdawczego Polskiej Bibliografii Naukowej* [online]. Wrocław, Kraków 2016 [dostęp 30 czerwca 2021]. Dostępny w World Wide Web: https://figshare.com/articles/journal_contribution/Raport_z_bada_u_ytkownik_w_Modu_u_Sprawozdawczego_Polskiej_Bibliografii_Naukowej/4233851/1.
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 31 lipca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej*. Dz. U. 2020, poz. 1352 [online] [dostęp 9 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20200001352/O/D20201352.pdf>.
- Socik Iwona, Tonakiewicz-Kołosowska Anna, *Rola bibliotek akademickich w zakresie parametryzacji uczelni – badanie porównawcze na przykładzie wybranych bibliotek uczelni technicznych*, „Biuletyn EBIB” [online] 2012, nr 3 (130), s. 1–5 [dostęp 13 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/557/579>.
- Sójkowska Iwona, *Bibliografia dorobku naukowego pracowników uczelni – tradycyjne i nowoczesne metody udostępniania. Doświadczenia Politechniki Łódzkiej i perspektywy na przyszłość*, „Biuletyn EBIB” [online] 2006, nr 1 (71) [dostęp 5 maja 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ebib.pl/2006/71/sojkowska.php>.
- Szczypta Grzegorz, Błaszczak Piotr, *Wsparcie bibliotek akademickich w działaniach uczelni na rzecz ewaluacji – rekonesans*, „Folia Bibliologica” [online] 2020, vol. 63, s. 71–86 [dostęp 1 marca 2022]. Dostępny w World Wide Web: <https://journals.umcs.pl/fb/article/view/11965>.
- Szewczyk-Kłós Danuta, Pisarek Ewelina, *Repozytorium instytucjonalne wobec Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym*, s. 175–188 [online] [dostęp 15 lipca 2021]. Dostępny w World Wide Web: <https://repo.uni.opole.pl/docstore/download/UO4281580453e84254a092baf2196eef91/Szewczyk-KlosDPisarekE-Repozytoriuminstytucjonalne.pdf>.
- Taborska Iwona, *Synergia działań bibliotekarzy i naukowców*, „Biuletyn EBIB” [online] 2018, nr 6 (183), s. 1–8 [dostęp 1 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/36>.
- Tonakiewicz-Kołosowska Anna, *Działania bibliotek na rzecz parametryzacji uczelni. Seminarium grupy bibliotek POLBIT*, „Biuletyn EBIB” [online]

2012, nr 3 (130), s. 1–5 [dostęp 13 września 2021]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebibojs.pl/index.php/ebib/article/view/563/585>.

Woźniak Barbara, *Dokumentacja dorobku naukowego pracowników wyższych uczelni. Rola bibliotek w budowaniu społeczeństwa wiedzy*, [w:] *IV Wrocławskie Spotkania Bibliotekarzy*, red. Danuta Dudziak, Mirosław Ziółtek, Wrocław 2014, s. 141–157.

Znajomski Artur, *Bibliografie zespołów osobowych – instytucji. Stan i potrzeby*, [w:] *Bibliografia. Teoria – Praktyka – Dydaktyka*, red. Jadwiga Woźniak-Kasperek, Mikołaj Ochmański, Warszawa 2009, s. 117–129.

The experiences of academic libraries in bibliographic, documentary and reporting activities in the context of cooperation with the Polish Scientific Bibliography in the years 2012–2020/2021 – analysis of selected issues

ABSTRACT: The changes in the science of Poland related to its management, funding, and the process of evaluation and parameterization have forced academic libraries to make a number of modifications. Adapting to the changing legislation and requirements was a difficult task, especially for libraries that became partners in data transfer and wanted to meet the challenges posed to universities by the Ministry of Science. The article presents the bibliographic, documentary, and reporting experiences of the cooperation with PBN in the years 2012–2021. It points out the problems and benefits, the effects of which are visible in the co-creation of the Polish Scientific Bibliography. It is partly based on a survey conducted among academic libraries, which concerned the following issues: cooperation, involvement, role, tasks of libraries in the evaluation process, and parameterization in connection with the responsibility for the proper course of reporting by the University. More broadly – referring also to aspects related to cooperation within all PBN modules and their functioning.

KEYWORDS: academic libraries, Polish Scientific Bibliography, bibliographic databases, cooperation, evaluation of scientific output.